

ប្រតិបត្តិការ

บรรณานุกรม

เอกสารภาษาไทย

- กรมโยธาธิการและผังเมือง. 2546. กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมบริเวณอุตสาหกรรมหลัก และชุมชน จังหวัดระยอง พ.ศ. 2546. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 120 ตอน 41 ก ลงวันที่ 12 พฤษภาคม 2546.
- กรมโยธาธิการและผังเมือง. 2547. รายงานการประชุมของคณะกรรมการผังเมือง ครั้งที่ 5/2547 เรื่อง การแก้ไขข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการอื่น.
- กรมโยธาธิการและผังเมือง. 2547. หนังสือกลยุทธ์การผังเมือง สู่ท้องถิ่นเพื่อประชาชน.
- กรมโยธาธิการและผังเมือง. 2549. กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมบริเวณอุตสาหกรรมหลัก และชุมชน จังหวัดระยอง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2549. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 123 ตอน 78 ก ลงวันที่ 1 สิงหาคม 2549.
- กรมโยธาธิการและผังเมือง. 2550. พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518.
- กรมโยธาธิการและผังเมือง. มปป. แผนปฏิบัติการให้บริการงานเพื่อประชาชน.
- กรมโยธาธิการและผังเมือง. มปป. เอกสารเผยแพร่ อำนวยการหน้าที่ กรมโยธาธิการและผังเมือง.
- กรมโยธาธิการและผังเมือง. มปป. ขั้นตอนการวางผังเมืองรวมตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518. มปป.
- การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย. 2547. รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการจัดทำแผนแม่บท เครือข่ายโครงสร้างพื้นฐานโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน กรณีศึกษาชุมชนโดยรอบ นิคมอุตสาหกรรมมาตาพุด. ศึกษาโดยมูลนิธิสิ่งแวดล้อมไทย.
- คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนุญ สภาร่างรัฐธรรมนุญ. 2550. สาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนุญ ฉบับใหม่ พร้อมตารางเปรียบเทียบกับรัฐธรรมนุญฯ พุทธศักราช 2540 ฉบับปรับปรุง ความคิดเห็น. กรุงเทพมหานคร: สภาร่างรัฐธรรมนุญ.
- คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจเพื่อแก้ไขปัญหามลพิษและกำหนดการพัฒนาในพื้นที่จังหวัดระยอง. 2550. แผนปฏิบัติการลดและขจัดมลพิษในพื้นที่จังหวัดระยอง พ.ศ. 2550-2554. (อัดสำเนา) จังหวัดระยองและคณะ. 2551. เอกสารประกอบการจัดเวที รวมพลังทั่วทิศ...ลดมลพิษ...เพิ่มคุณภาพชีวิตชาวระยอง. จัดโดย จังหวัดระยอง กระทรวงพลังงาน กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงสาธารณสุข ร่วมกับภาคประชาชนและผู้ประกอบการในพื้นที่จังหวัดระยอง วันที่ 3 เมษายน 2551. มปป.

- เดชรัตน์ สุขกำเนิดและคณะ. 2550. มลพิษ.. สุขภาพ.. และอุตสาหกรรมที่มาบตาพุด. นนทบุรี: มูลนิธินโยบายสุขภาวะ. (อัดสำเนา)
- เดชรัตน์ สุขกำเนิดและคณะ. 2551. อนาคตระยอง เส้นทางสู่สังคมสุขภาพ. นนทบุรี: สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ.
- พิศิษฐ์ เจียมมอนุกุลกิจและนายเสถียร แซ่มช้อย. 2541. หนังสือคัดค้านผังสีม่วงเข้าเขตอำเภอบ้านฉาง ลงวันที่ 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2541. (อัดสำเนา)
- พิศิษฐ์ เจียมมอนุกุลกิจและคณะ. 2541. ลำดับเหตุการณ์คัดค้านสีม่วงในเขตอำเภอบ้านฉาง. (อัดสำเนา)
- มูลนิธิโลกสีเขียว. 2542. สถานการณ์สิ่งแวดล้อมไทย 2540-2541. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิโลกสีเขียว.
- มูลนิธินโยบายสุขภาวะ. 2550. ชะตากรรม วันวาน วันนี้ และวันพรุ่งนี้. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธินโยบายสุขภาวะ.
- ศาลปกครอง. 2544. คู่มือการปฏิบัติงานของตุลาการศาลปกครองและพนักงานคดีปกครอง เอกสารประกอบการสัมมนาผู้ที่ทำหน้าที่ตุลาการในศาลปกครองชั้นต้น. (อัดสำเนา)
- สถาบันปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย. 2551. แนวทางการศึกษาจัดทำแผนแม่บทอุตสาหกรรมปิโตรเคมีระยะที่ 3 พ.ศ. 2547-2561. (เอกสารอัดสำเนา)
- สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย และคณะ. 2545. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรมการที่วัดได้: ตัวชี้วัดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร: สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย.
- สถาบันสิ่งแวดล้อมไทยและคณะ. 2550. คู่มือตัวชี้วัดกรมการที่วัดได้: ฉบับประชาชน. กรุงเทพมหานคร: สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2544. รายงานความก้าวหน้าการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก. (อัดสำเนา)
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2549. เอกสารสรุปผลการประชุมหรือ เรื่อง "การพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก". วันที่ 17 พฤศจิกายน 2549. (อัดสำเนา)
- สำนักงานเทศบาลตำบลบ้านฉาง. 2548. หนังสือ เลขที่ รย 52401/645 ลงวันที่ 23 มีนาคม 2548 เรื่อง การคัดค้านการขอแก้ไขกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวม. (อัดสำเนา)
- สำนักงานนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด. 2545. อัตราการปล่อย NO₂ จริงเทียบกับอัตราสูงสุดที่ขออนุญาตใน EIA เปรียบเทียบเมื่อ ปี พ.ศ. 2545. มปท.
- สำนักงานนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด. 2545. อัตราการปล่อย SO₂ จริงเทียบกับอัตราสูงสุดที่ขออนุญาตใน EIA เปรียบเทียบเมื่อ ปี พ.ศ. 2545. มปท.

- สำนักงานนิคมอุตสาหกรรมเอเชีย. 2551. รายชื่อและการประกอบกิจการอุตสาหกรรมในนิคมอุตสาหกรรมเอเชีย. (อัตรสำเนา)
- สำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน. 2547. รายงานสรุปสำหรับผู้บริหาร แผนแม่บทอุตสาหกรรมปิโตรเคมี ระยะที่ 3 พ.ศ. 2547-2561. ศึกษาโดย สถาบันปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย เสนอต่อ สำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน. (อัตรสำเนา)
- สำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน. 2548. รายงานฉบับสมบูรณ์ แผนแม่บทอุตสาหกรรมปิโตรเคมีระยะที่ 3 เล่มที่ 1 ปรัชญาและผลการศึกษา. ศึกษาโดย สถาบันปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย เสนอต่อ สำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน. (อัตรสำเนา)
- สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี. 2548. หนังสือ เลขที่ 0104.31/49763 ลงวันที่ 28 มีนาคม 2548 เรื่อง ขอคัดค้านการแก้ไขเพิ่มเติมกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวม. (อัตรสำเนา)
- สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดระยอง. 2547. รายงานการประชุมคณะที่ปรึกษาผังเมืองรวมบริเวณอุตสาหกรรมหลักและชุมชนจังหวัดระยอง ครั้งที่ 2/2547 วันจันทร์ที่ 14 มิถุนายน 2547.
- สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดระยอง. 2547. หนังสือเรื่องการเชิญชวนผู้มีส่วนได้เสียไปตรวจดูแผนผัง และข้อกำหนดของผังเมืองรวมบริเวณอุตสาหกรรมหลักและชุมชนจังหวัดระยอง พ.ศ. 2546 ณ วันที่ 4 สิงหาคม 2547.
- สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดระยอง. 2548. เอกสารประกอบการบรรยายสรุปเรื่องความเป็นมาของการวางและจัดทำผังเมืองรวมบริเวณอุตสาหกรรมหลักและชุมชนจังหวัดระยอง ในโอกาสที่คณะกรรมการผังเมือง (คณะกรรมการผังเมืองเพื่อพิจารณาด้านผังเมือง) เดินทางมาจังหวัดระยองเพื่อตรวจสอบสภาพพื้นที่และข้อเท็จจริง (กรณีบริษัทนิคมอุตสาหกรรมเอเชีย จำกัด) วันที่ 1 เมษายน 2548. (อัตรสำเนา)
- สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดระยอง. 2548. เอกสารประกอบการบรรยายสรุปเรื่องความเป็นมาของการวางและจัดทำผังเมืองรวมบริเวณอุตสาหกรรมหลักและชุมชนจังหวัดระยอง.
- สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดระยอง. 2550. บรรยายสรุปเกี่ยวกับการวางและจัดทำผังเมืองรวมบริเวณอุตสาหกรรมหลักและชุมชน จังหวัดระยอง (ผังเมืองรวมมาบตาพุด). (อัตรสำเนา)
- สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดระยอง. 2550. เอกสารประกอบการบรรยายสรุปเกี่ยวกับการวางและจัดทำผังเมืองรวมบริเวณอุตสาหกรรมหลักและชุมชน จังหวัดระยอง (ผังเมืองรวมมาบตาพุด) ต่อ เครือข่ายธรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมประเทศไทย วันที่ 15 สิงหาคม 2550.

- สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดระยอง. 2550. เอกสารประกอบการบรรยายสรุปเกี่ยวกับการวางและจัดทำผังเมืองรวมบริเวณอุตสาหกรรมหลักและชุมชน จังหวัดระยอง (ผังเมืองรวม มาบตาพุด) วันพุธที่ 15 สิงหาคม 2550 ณ สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดระยอง.
- สำนักงานศาลปกครอง. 2547. พิมพ์ครั้งที่ 3. ประมวลกฎหมายปกครอง. มปท.
- สำนักงานศาลปกครองระยอง. 2552. คำพิพากษาศาลปกครองระยอง เมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2552 กรณีคดีฟ้องร้องคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ คดีหมายเลขดำที่ 192/2550 และ คดีหมายเลขแดงที่ 32/2552. (อัดสำเนา)
- สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดระยอง. 2550. จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดระยอง.
- สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดระยอง. 2550. แผนที่แสดงตำแหน่งแหล่งกำเนิดมลพิษ จังหวัดระยอง.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. 2547. ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ 21 กรกฎาคม 2547 เรื่อง แต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนสถาบันองค์การอิสระ และบุคคลอื่นเป็นกรรมการ ในคณะกรรมการผังเมือง. (เอกสารอัดสำเนา)
- สำนักวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 2549. แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนและการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมทางสังคมในกระบวนการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม.
- กรุงเทพมหานคร: สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- สุรัชย์ ตรงงามและคณะ. 2551. การศึกษาเปรียบเทียบการจัดตั้งและรูปแบบองค์กรที่ให้คำปรึกษา และช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน และการฟ้องร้องดำเนินคดีในประเทศไทยด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการศึกษาการจัดตั้งองค์การและรูปแบบองค์กร ที่ให้คำปรึกษาและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนด้านการฟ้องร้องดำเนินคดีที่เหมาะสม กับประเทศไทย. รายงานผลการศึกษาในโครงการการศึกษาแบบการมีส่วนร่วมเพื่อ ยกย่องพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทรัพยากรธรรมชาติ พ.ศ.... กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- สุรินทร์ เปาอินทร์, นิรันดร์ ปรัชกุลและวันเพ็ญ วงศ์สุวรรณ. 2547. หนังสือ ลงวันที่ 10 พฤศจิกายน 2547 เรื่อง ขอคัดค้านการแก้ไขข้อบังคับผังเมือง (กรณีนิคมอุตสาหกรรมเอเซีย). (อัดสำเนา)
- หอการค้าจังหวัดระยอง. 2547. หนังสือ เลขที่ หจว.รย. 136/2547 ลงวันที่ 29 ตุลาคม 2547 เรื่อง การดำเนินการเกี่ยวกับการขอปรับปรุงข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน กฎกระทรวงผังเมืองรวมบริเวณอุตสาหกรรมหลักและชุมชน จังหวัดระยอง). (อัดสำเนา)
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง. 2548. หนังสือ เลขที่ รย 51002/847 ลงวันที่ 1 เมษายน 2548 เรื่อง ขอส่งมติสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง. (อัดสำเนา)

- อำพน เจริญชีวิต. 2545. พิมพ์ครั้งที่ 3. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการฟ้องและการดำเนินคดีในศาลปกครอง. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม.
- อำเภอบ้านฉาง. 2547. หนังสืออำเภอบ้านฉางถึงผู้ว่าราชการจังหวัดระยอง เลขที่ รย 0517/2735 ลงวันที่ 5 พฤศจิกายน 2547 เรื่อง การคัดค้านการปรับปรุงข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินของกฎกระทรวงผังเมืองรวมบริเวณอุตสาหกรรมหลักและชุมชน จังหวัดระยอง พ.ศ. 2547. (อัดสำเนา)

เอกสารภาษาอังกฤษ

- Petkova, Elena et al. 2002. Closing the Gap: Information, Participation and Justice in Decision – making for the Environment. Washington, D.C.: World Resources Institute.

เว็บไซต์

- กรมควบคุมมลพิษ. 2550. รายงานสถานการณ์แนวทางการจัดการและการประเมินศักยภาพการรองรับมลพิษในพื้นที่มาบตาพุด. (online). Available from: <http://www.pcd.go.th/Public/News/GetNews.cfm?task=lt2003&id=14907>, สืบค้นวันที่ 18 พฤศจิกายน 2551.
- กรมควบคุมมลพิษ. 2551. การแก้ไขปัญหาหมอกพิษในพื้นที่มาบตาพุด. (online). Available from: http://www.pcd.go.th/info_serv/pol_maptapoot_env2.html, สืบค้นวันที่ 15 ธันวาคม 2551.
- กรมควบคุมมลพิษ. 2552. น้ำเสียชุมชน. (online). Available from: http://www.pcd.go.th/Info_serv/water_wt.html, สืบค้นวันที่ 25 มิถุนายน 2552.
- กรมโยธาธิการและผังเมือง. 2550. ประชาชนควรมีส่วนเกี่ยวข้องกับผังเมืองอย่างไร. (online). Available from: http://www.dpt.go.th/48_knowledge/know04.html, สืบค้นวันที่ 27 กันยายน 2550.
- กรมโยธาธิการและผังเมือง. 2551. โครงสร้างกรมโยธาธิการและผังเมือง. (online). Available from: <http://www.dpt.go.th/about%5Fus/orgchart.html>, สืบค้นวันที่ 10 มกราคม 2551.
- กรมโยธาธิการและผังเมือง. 2551. อำนาจหน้าที่กรมโยธาธิการและผังเมือง. (online). Available from: <http://www.dpt.go.th/about%5Fus/duties.html>, สืบค้นวันที่ 10 มกราคม 2551.
- กรมโรงงานอุตสาหกรรม. 2551. เขตประกอบการอุตสาหกรรม. (online). Available from: <http://www.diw.go.th/diw/liz/index.html>, สืบค้นวันที่ 25 มกราคม 2551.

กรมโรงงานอุตสาหกรรม. 2552. มลพิษทางน้ำ. (online). Available from:

<http://www2.diw.go.th/PIC/download/info/water.pdf>, สืบค้นวันที่ 25 มิถุนายน 2552.

การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย. 2549. ประกาศคณะกรรมการการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เรื่อง การเปลี่ยนแปลงเขต เขตอุตสาหกรรมทั่วไป นิคมอุตสาหกรรมเอเชีย (ฉบับที่ 3).

(online). Available from: <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2549/E/114/33.PDF>, สืบค้นวันที่ 8 มกราคม 2551.

การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย. 2551. นิคมอุตสาหกรรมในประเทศไทย. (online). Available from: http://www.ieat.go.th/view_static.php?lang=th&view=width&content=indusdata, สืบค้นวันที่ 25 มกราคม 2551.

“จีพีประกาศเขตควบคุมมลพิษกึ่งวิกฤติมาบตาพุด”. ประชาธรรม. 22 มกราคม 2550, (online).

Available from:

http://www.newspnn.com/detail.php?dataid=4402&code=n2_22012007_01&mode=th, สืบค้นวันที่ 15 มีนาคม 2551.

จังหวัดระยอง. 2551. ข้อมูลด้านอุตสาหกรรมจังหวัดระยอง. (online). Available from:

http://www.rayong.go.th/ceo/sedtakit_6.html, สืบค้นวันที่ 25 มกราคม 2551.

“ชาวมาบตาพุดฟ้องศาลปกครอง กก.สิ่งแวดล้อม”. ประชาไท. (online). Available from:

http://www.prachatai.com/05web/th/home/page2.php?mod=mod_ptcms&ContentID=9760&SystemModuleKey=HighlightNews&SystemLanguage=Thai, สืบค้นวันที่ 15 มีนาคม 2551.

เทศบาลตำบลบ้านฉาง. 2551. ประวัติความเป็นมาเทศบาลตำบลบ้านฉาง. (online). Available from: <http://www.banchang-rayong.com>, สืบค้นวันที่ 5 มกราคม 2551.

เทศบาลเมืองบ้านฉาง. 2551. ประวัติความเป็นมาเทศบาลเมืองบ้านฉาง. (online). Available from: <http://www.banchangcity.go.th/aboutus.html>, สืบค้นวันที่ 5 มกราคม 2551.

“ประกาศ “มาบตาพุดเป็นเขตควบคุมมลพิษ” บทพิสูจน์ความจริงใจของรัฐต่อ ปชช”. ผู้จัดการออนไลน์. 5 กุมภาพันธ์ 2550. (online). Available from:

<http://www.ftawatch.org/news/view.php?id=10505>, สืบค้นวันที่ 15 สิงหาคม 2550.

“เผยสุขภาพคนรอบมาบตาพุด กว่า 300 รายเสี่ยงมะเร็ง”. ไทยรัฐ. 16 พฤศจิกายน 2550.

(online). Available from: <http://tnews.teenee.com/etc/16988.html>,

สืบค้นวันที่ 15 สิงหาคม 2550.

“ย้ายมาบตาพุดก่อนมะเร็ง”. ฐานเศรษฐกิจ. 10-13 มิถุนายน 2550. (online). Available from:

<http://www.thannews.th.com/detialnews.php?id=T0122251&issue=2225>,

สืบค้นวันที่ 15 สิงหาคม 2550.

“รัฐบาลสอบตก! แก้มลพิษมาบตาพุด”. ฐานเศรษฐกิจ. 24-26 พฤษภาคม 2550. (online).

Available from: <http://www.thannews.th.com/detailnews.php?id=T0922201&issue=2220>,
สืบค้นวันที่ 15 สิงหาคม 2550.

ศาลปกครองสูงสุด. 2552. คำสั่งที่ 830/2551 เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่รัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา). (online). Available from:

<http://www.admincourt.go.th/51/s51-0830-o01.pdf>, สืบค้นวันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ. 2552.

ศาลปกครอง. 2551. การฟ้องคดีปกครอง. (online). Available from:

<http://www.admincourt.go.th/01-COURT/013-ACCUSE/003.htm>, สืบค้นวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2551.

สถาบันปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย. 2551. Petroleum Value Chain. (online). Available from: http://www.ptit.org/is-petroleum-preview.php?petroleum_id=2, สืบค้นวันที่ 15 มกราคม 2551.

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 2541. มติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ครั้งที่ 4/2541 วันที่ 17 เมษายน 2541. (online). Available from: www.onep.go.th, สืบค้นวันที่ 7 เมษายน 2551.

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 2541. มติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ การประชุมครั้งที่ 4/2541 เมื่อวันที่ 7 เมษายน 2541. (online). Available from: <http://envilaw.onep.go.th/searchebm.aspx>, สืบค้นวันที่ 20 ธันวาคม 2550.

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 2548. มติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ การประชุมครั้งที่ 11/2548 (นัดพิเศษ) เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2548. (online). Available from: <http://envilaw.onep.go.th/searchebm.aspx>, สืบค้นวันที่ 20 ธันวาคม 2550.

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 2548. มติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ การประชุมครั้งที่ 4/2549 เมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน 2549. (online). Available from: <http://envilaw.onep.go.th/searchebm.aspx>, สืบค้นวันที่ 20 ธันวาคม 2550.

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 2550. มติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ครั้งที่ 1/2550 (นัดพิเศษ) วันที่ 11 มกราคม 2550.

(online). Available from: <http://www.onep.go.th/env-board-mati/2550/mati1-50.pdf>,
สืบค้นวันที่ 7 เมษายน 2551.

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 2550. สรุปสถานการณ์สิ่งแวดล้อมจากข่าว มกราคม-มีนาคม 2550. (online). Available from:
http://www.onep.go.th/download/sum_soe_jan-mar_50.pdf, สืบค้นวันที่ 10 มิถุนายน 2550.

สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดระยอง. 2551. อำนาจหน้าที่สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด. (online). Available from: <http://www.dpt.go.th/rayong/history/pwd1.html>,
สืบค้นวันที่ 10 มกราคม 2551.

“หลังฉกเปลี่ยนสีนิคมอุตสาหกรรม”. ไทยโพสต์. 26 สิงหาคม 2550. (online). Available from:
http://www.thaipost.net/index.asp?bk=sunday&post_date=26/Aug/2550&news_id=147224&cat_id=110400, สืบค้นวันที่ 15 ตุลาคม 2550.

กฎหมาย

1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540
2. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550
3. พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522
4. พระราชบัญญัติการผังเมือง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2525
5. พระราชบัญญัติการผังเมือง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2535
6. พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518
7. พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535
8. พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542
9. พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2539 และฉบับที่ 2 พ.ศ. 2549
10. พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540
11. พระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ พ.ศ. 2535
12. พระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2542
13. พระราชบัญญัติความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539
14. พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542
15. พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2469 แก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 12 พ.ศ. 2546
16. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2542

17. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยกรป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542
18. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. 2541
19. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา พ.ศ. 2542
20. พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545
21. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545
22. พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535
23. พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535
24. พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535
25. พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539
26. พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535
27. พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขครั้งที่ 5 พ.ศ. 2546
28. พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550
29. พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 แก้ไขครั้งที่ 3 พ.ศ. 2546
30. พระราชกฤษฎีกาการปรับอัตราเงินเดือนของตุลาการศาลปกครอง พ.ศ. 2551
31. พระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545
32. พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546
33. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง
34. ประมวลกฎหมายอาญา
35. กฎกระทรวง ฉบับที่ 315 (พ.ศ. 2540) ออกตามความในพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518
36. กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2545
37. กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงพลังงาน พ.ศ. 2545
38. กฎกระทรวงผังเมืองรวมบริเวณอุตสาหกรรมหลักและชุมชน จังหวัดระยอง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2548
39. กฎกระทรวงผังเมืองรวมบริเวณอุตสาหกรรมหลักและชุมชน จังหวัดระยอง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2549
40. กฎกระทรวงผังเมืองรวมบริเวณอุตสาหกรรมหลักและชุมชน จังหวัดระยอง พ.ศ. 2546
41. ประกาศกรมควบคุมมลพิษ เรื่อง การดำเนินการตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของกรมควบคุมมลพิษ พ.ศ. 2550

42. ประกาศกรมควบคุมมลพิษ เรื่อง โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ วิธีดำเนินการและสถานที่ติดต่อเพื่อขอรับข้อมูลข่าวสารของกรมควบคุมมลพิษ พ.ศ. 2547
43. ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง กำหนดรายชื่อคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการที่มีสิทธิได้รับเบี้ยประชุมเป็นรายเดือน และเป็นรายครั้ง สำหรับกรรมการ อนุกรรมการ เลขานุการ และผู้ช่วยเลขานุการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2548
44. ประกาศสำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน เรื่อง การดำเนินงานตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล
45. ประกาศสำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน เรื่อง โครงสร้างและการจัดองค์กร อำนาจหน้าที่ และสถานที่ติดต่อเพื่อรับข้อมูลข่าวสารของสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงพลังงาน.
46. ระเบียบกรมควบคุมมลพิษว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2542
47. ระเบียบกรมโรงงานอุตสาหกรรมเรื่องหลักเกณฑ์การพิจารณาข้อมูลข่าวสารของราชการที่ไม่ต้องเปิดเผย พ.ศ. 2546
48. ระเบียบกรมโรงงานอุตสาหกรรมว่าด้วยขั้นตอนและระยะเวลาการพิจารณาและดำเนินการตามคำขอของประชาชนเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2546
49. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการแต่งตั้งและการปฏิบัติหน้าที่ของคณะที่ปรึกษาผังเมืองรวม พ.ศ. 2540
50. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2549
51. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการประกาศเชิญชวนให้ผู้มีส่วนได้เสียไปตรวจดูแผนผัง พ.ศ. 2540
52. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการประกาศเชิญชวนให้ผู้มีส่วนได้เสียไปตรวจดูแผนผัง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2547
53. ระเบียบการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ฉบับที่ 127 ว่าด้วย การติดต่อขอรับทราบข้อมูลข่าวสารของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2542
54. ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543
55. ระเบียบคณะกรรมการผังเมืองว่าด้วยการพิจารณาคำร้องของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียยื่นคำร้องขอให้แก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกข้อกำหนดเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดินของผังเมืองรวม พ.ศ. 2547
56. ระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. 2544

57. ระเบียบสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2548
58. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548
59. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธีปรึกษาหารือ พ.ศ. 2539
60. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526
61. ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. 2544

สัมภาษณ์

- กนกพร ปรชกุล. ประธานเครือข่ายชุมชนตะวันออกพิทักษ์สิ่งแวดล้อม อำเภอบ้านฉาง. สัมภาษณ์, 31 ตุลาคม 2550.
- กนิษฐ์ พงษ์นาวิน. เลขานุการเครือข่ายประชาชนภาคตะวันออก. สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2550.
- กลุ่มผู้หญิงที่ชุมชนซอยร่วมพัฒนา. สัมภาษณ์, 3 ธันวาคม 2550.
- กาญจนา เตลียะโชติ. ผู้อำนวยการ ส่วนส่งเสริมสาธารณสุข กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองมาบตาพุด. สัมภาษณ์, 3 ธันวาคม 2550.
- กิตติญา พรมรัตน์. เจ้าพนักงานธุรการ 5 สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดระยอง. สัมภาษณ์, 29 ตุลาคม 2550.
- แก้วสรร อติโพธิ์. ประธาน คณะกรรมการสิ่งแวดล้อม วุฒิสภา (พ.ศ. 2547-2548). สัมภาษณ์, 21 มกราคม 2551.
- ครรลอง วาจะสุข. ชาวบ้านหมู่ 2 ต. บ้านฉาง. สัมภาษณ์, 31 ตุลาคม 2550.
- จรงค์ หมีนภักดี. ชุมชนอิสลาม. สัมภาษณ์, 29 ตุลาคม 2550.
- จรรยา ทับทิมสุข. ชาวประมงพื้นบ้านชุมชนหนองแพบ. สัมภาษณ์, 25 พฤศจิกายน 2550.
- จรัส เข้มกลัด. ประธานกลุ่มประมงเรือเล็ก ชุมชนหนองแพบ. สัมภาษณ์, 25 พฤศจิกายน 2550.
- จรรุวรรณ ปทุมรักษ์. ผู้อำนวยการ กองเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ กรมโยธาธิการและผังเมือง. สัมภาษณ์, 11 ธันวาคม 2550.
- จำนงค์ จ้อยทองมูล. เกษตรกร ชุมชนมาบชลุต. สัมภาษณ์, 29 ตุลาคม 2550.
- จำเนียร ไตรลักษณ์. ชุมชนชากลูกหญ้า. สัมภาษณ์, 29 ตุลาคม 2550.
- จินดา เรืองศรี. สมาชิก กลุ่มประมงเรือเล็ก ชุมชนหนองแพบ. สัมภาษณ์, 25 พฤศจิกายน 2550.
- เจริญ เดชคุ้ม. ประธาน ชุมชนเกาะกนกหนองแดงเม. สัมภาษณ์, 29 ตุลาคม 2550.
- เจ้าหน้าที่ Call Center กระทรวงพลังงาน. สัมภาษณ์, 1 กุมภาพันธ์ 2551. (ทางโทรศัพท์).

เฉลิมศักดิ์ จางวางกร. หัวหน้าผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์มติชน ภาคตะวันออก. สัมภาษณ์,
26 พฤศจิกายน 2550.

ชไมพร ธงทองทิพย์. เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไประดับ 6 สำนักงานโยธาธิการและผังเมือง
จังหวัดระยอง. สัมภาษณ์, 29 ตุลาคม 2550.

ชูเกียรติ ตั้งยิ่งยง. หัวหน้าฝ่ายความปลอดภัยอาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม บริษัท ไทยโพลี
คาร์บอนเน็ต จำกัด. สัมภาษณ์, 27 พฤศจิกายน 2550.

ชูชัย สินธวงศ์. อุตสาหกรรมจังหวัด สำนักอุตสาหกรรมจังหวัดระยอง. สัมภาษณ์, 31 ตุลาคม 2550.

โชติชัย อรรถวิวิชช์. ที่ปรึกษา ประธานบริษัทซีดีเรียลตี้. สัมภาษณ์, 18 มกราคม 2551.

ณัฐวีร์ พูลสนอง. นายช่างโยธา 6 และรักษาการหัวหน้ากองช่าง สำนักงานเทศบาลตำบลสำนักท้อน.
สัมภาษณ์, 29 ตุลาคม 2550.

ณัฐญา ศิริสูตร. ชาวบ้านหมู่ 2 ตำบลบ้านฉาง. สัมภาษณ์, 31 ตุลาคม 2550.

ดร. ธงชัย โรจนกันันท์. สถาปนิก 8 วช สำนักพัฒนามาตรฐาน กรมโยธาธิการและผังเมือง.
สัมภาษณ์, 11 ธันวาคม 2550.

ดร. วีรพงศ์ ไชยเพิ่ม. ผู้อำนวยการ ฝ่ายอำนวยการสำนักงานนิคมอุตสาหกรรมและท่าเรือ
อุตสาหกรรม การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย. สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2551.

ดร. สมรัตน์ ยินดีพิช. ที่ปรึกษา สถาบันปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย. สัมภาษณ์, 14 มกราคม 2551.

ดร. สรวุฑ แก้วตาทิพย์. เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 6 ว สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์
กระทรวงพลังงาน. สัมภาษณ์, 31 มกราคม 2551.

ดร. สุพัฒน์ หวังวงศ์วัฒนา. อธิบดี กรมควบคุมมลพิษ. สัมภาษณ์, 1 กุมภาพันธ์ 2551.

ดวงฤทัย ดียิ่ง. ชาวบ้านหมู่ 2 ตำบลบ้านฉาง. สัมภาษณ์, 31 ตุลาคม 2550.

ตระการ บุญมาเลิศ. นักจัดรายการวิทยุชุมชน สถานีวิทยุชุมชน 88.5 รายการ คนชุมชนเพื่อน
ชุมชน. สัมภาษณ์, 3 ธันวาคม 2550.

ทรงวุฒิ นาคทอง. นายกองค้การบริหารส่วนตำบลทับมา. สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2550.

ทัศนวรรณ เข้มกลัด. เยาวชนในชุมชนหนองแพบ. สัมภาษณ์, 25 พฤศจิกายน 2550.

ชนกร ลิ้มสกุล. วิศวกรโยธา สำนักงานเทศบาลตำบลบ้านฉาง อำเภอบ้าน จังหวัดระยอง. สัมภาษณ์,
29 ตุลาคม 2550.

ชัชชัย สุธาผล. หัวหน้ากลุ่มงานผังเมือง 7 ว สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดระยอง.
สัมภาษณ์, 29 ตุลาคม 2550.

ธีระศักดิ์ ผดุงตันตระกูล. รองประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดระยอง. สัมภาษณ์, 29 ตุลาคม 2550.

นงรัก ไวยวุฒิโท. นักประชาสัมพันธ์ 6 ว กองเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ กรมโยธาธิการและผังเมือง.
สัมภาษณ์, 19 ธันวาคม 2550. (ทางโทรศัพท์)

- นลินี กาญจนามัย. วิศวกร 7 กองบริการสำนักงานนิคมอุตสาหกรรมและท่าเรืออุตสาหกรรม
การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย. สัมภาษณ์, 14 มกราคม 2550.
- นิพล แจ่มเหมือน. นิตกร 6 ว กรมโรงงานอุตสาหกรรม. สัมภาษณ์, มีนาคม 2551.
(ทางโทรศัพท์).
- บุญช่วย ชวานาลุ่ม. รองประธานชุมชนมาบชลุด. สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2550
- ปรีชา รัตนรงค์. ผู้อำนวยการ สำนักผังเมืองรวมและผังเมืองเฉพาะ กรมโยธาธิการและผังเมือง.
สัมภาษณ์, 19 ธันวาคม 2550.
- ปรีชา สุนทรจิตติ. นักพัฒนาทรัพยากรบุคคล 7 สถาบันพัฒนาบุคลากรด้านพัฒนาเมือง.
สัมภาษณ์, 19 ธันวาคม 2550.
- ปรียาภรณ์ วิเวกาภีรัต. ที่ปรึกษาปลัดกระทรวงพลังงาน. สัมภาษณ์, 31 มกราคม 2551.
ผู้อำนวยการกลุ่มงบประมาณ สำนักนโยบายและแผน สำนักงานศาลปกครอง. สัมภาษณ์,
23 มกราคม 2551.
- พงศกร สง่าผล. วิศวกรสิ่งแวดล้อม บริษัทพาวเวอร์ เจเนอเรชั่น เซอร์วิสส์. สัมภาษณ์,
27 พฤศจิกายน 2550.
- พงศ์สิทธิ์ ชุมสาย ณ อยุธยา. กรรมการผังเมือง (พ.ศ. 2547-2551). สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2551.
- พงษ์ ปัญญาวิศิษฐ์กุล. ผู้สื่อข่าว หนังสือพิมพ์ลั้งสื่อ. สัมภาษณ์, 31 ตุลาคม 2550
- พระวิรัตน์ วณฺโณ. เจ้าอาวาส วัดมาบชลุด. สัมภาษณ์, 26 พฤศจิกายน 2550.
- พลวัตร ชยานุวัตร. ผู้ว่าราชการจังหวัดระยอง. สัมภาษณ์, 31 ตุลาคม 2550.
- พัชรี ดิษฐ์เย็น. ผู้จัดการรายการวิทยุชุมชน FM. 98.75 ชากลูกหญ้า มหาชน และเจ้าหน้าที่โครงการ
ป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี มูลนิธินักบุญคามิลโลแห่งประเทศไทย. สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2550.
- พัทธ์ธีรา สายประทุมทิพย์. เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 7 ว สำนักนโยบายและแผน
ยุทธศาสตร์ กระทรวงพลังงาน. สัมภาษณ์, 31 มกราคม 2551.
- พิภพ พฤษมาศน์. ผู้อำนวยการ สถาบันปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย. สัมภาษณ์, 14 มกราคม 2551.
- พีรยา ป้อมสุข. นักวิชาการคอมพิวเตอร์ กรมโยธาธิการและผังเมือง. สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2550.
(ทางโทรศัพท์).
- พีรวัฒน์ รุ่งเรืองศรี. ผู้อำนวยการ นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย.
สัมภาษณ์, 27 พฤศจิกายน 2550.
- พงษ์รัตน์ ฤทธาคนี. ผังเมืองจังหวัดระยอง (พ.ศ. 2541-2542). สัมภาษณ์, 7 ธันวาคม 2550.
- มานัส ศิริสุตร. ชาวบ้านหมู่ 2 ตำบลบ้านนาง. สัมภาษณ์, 31 ตุลาคม 2550.
- มานิตย์ คาดหมายดี. นายกองค้การบริหารส่วนตำบลพลา. สัมภาษณ์, 29 ตุลาคม 2550.

เมตตา ตันต์กุลรัตน์. ผู้แทนชาวบ้านที่ลงนามกับบริษัทเอเชีย อินดัสเทรียล พาร์ค (มาบตาพุด) จำกัด (รองประธานเครือข่ายชุมชนตะวันออกพิทักษ์สิ่งแวดล้อมอำเภอบ้านฉาง). สัมภาษณ์,

31 ตุลาคม 2550.

ยุชบ จิมวิเศษ. การเคหะแห่งชาติ จังหวัดระยอง. สัมภาษณ์, 31 ตุลาคม 2550.

รศ.ดร. ประสงค์ เอี่ยมอนันต์. อดีตคณะกรรมการผังเมือง พ.ศ. 2539-2543, 3 กุมภาพันธ์ 2551.

รังสี จัยมณี. ประธานฝ่ายสิ่งแวดล้อม หอการค้าจังหวัดระยอง. สัมภาษณ์, 31 ตุลาคม 2550.

รัชยุทธ วงศ์ภูษงค์. ชุมชนขอयर่วมพัฒนา. สัมภาษณ์, 29 ตุลาคม 2550.

รัฐดร จารัย. ชาวประมงพื้นบ้านชุมชนหนองแพบ. สัมภาษณ์, 25 พฤศจิกายน 2550.

เล็ก อ่ามะรี. ชุมชนมาบตา. สัมภาษณ์, 29 ตุลาคม 2550.

วรรณ บัญไกร. ประธานกลุ่มสตรีอาสาพัฒนา ชุมชนหนองแพบ. สัมภาษณ์, 29 ตุลาคม 2550.

วรรณ เนินอรุณ. สมาชิกกลุ่มสตรีอาสาพัฒนา ชุมชนหนองแพบ. สัมภาษณ์, 29 ตุลาคม 2550.

วัลยา จันทรแจ่ม. นักพัฒนาทรัพยากรบุคคล กระทรวงพลังงาน. สัมภาษณ์, 1 กุมภาพันธ์ 2551.

วิษณุ สกุลพงศ์. นายช่างโยธา 3 สำนักงานเทศบาลตำบลสำนักท้อน. สัมภาษณ์, 29 ตุลาคม 2550.

วิสูตร พิริยะวณิชย์. ผู้อำนวยการหนังสือพิมพ์ระยองเดลีและนายกสมาคมผู้สื่อข่าวระยอง.

สัมภาษณ์, 29 ตุลาคม 2550.

วีรพงษ์ บุญญาสุนนท์. ผู้อำนวยการ กองนิติการ กรมโยธาธิการและผังเมือง. สัมภาษณ์,

25 ธันวาคม 2550.

วีระพล พวงพิทชาวุฒิ. ผู้อำนวยการ สายงานองค์กรสัมพันธ์ บริษัทบีแอลซีพี เพาเวอร์ จำกัด.

สัมภาษณ์, 27 พฤศจิกายน 2550.

วีระศักดิ์ เพิ่มแพงพันธ์. ผู้อำนวยการ นิคมอุตสาหกรรมตะวันออก นิคมอุตสาหกรรมผาแดงและนิคม

อุตสาหกรรมเอเชีย. สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2550 และ 6 กุมภาพันธ์ 2551.

ศิริวรรณ บุญมี. ผู้สื่อข่าว 7 ว สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดระยอง.

สัมภาษณ์, 31 ตุลาคม 2550.

ศุภกิจ นันทะวารการ. นักวิชาการ มูลนิธินโยบายสุขภาพ. สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2551.

(ทางโทรศัพท์)

สนธิ คชวัฒน์. ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบและติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม

กองวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. สัมภาษณ์, 7 ธันวาคม 2550.

สมชาย หวังวัฒนาพานิช. ประธานชมรมผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมในนิคมอุตสาหกรรม.

สัมภาษณ์, 27 พฤศจิกายน 2550.

- สมนึก รับทอง. ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการสิ่งแวดล้อม วุฒิสภา (2547-2548).
 สัมภาษณ์, 21 มกราคม 2551.
- สมพร บุระพา. ชาวประมงพื้นบ้าน ชุมชนหนองแพบ. สัมภาษณ์, 25 พฤศจิกายน 2550.
- สมมิตร กันทุกข์. หัวหน้าส่วนโยธา องค์การบริหารส่วนตำบลสำนักท้อน อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง.
 สัมภาษณ์, 29 ตุลาคม 2550.
- สมหมาย เอี่ยมมงคลสกุล. นักผังเมืองระดับ 5 สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดระยอง.
 สัมภาษณ์, 29 ตุลาคม 2550.
- สันติ บันเทิงจิตร. ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จังหวัดระยอง. สัมภาษณ์, 31 ตุลาคม 2550.
- สิทธิผล พรหมจ้าย. องค์การบริหารส่วนตำบลสำนักท้อน. สัมภาษณ์, 29 ตุลาคม 2550.
- สินชัย พรหมศร. ชุมชนบ้านล่าง เทศบาลเมืองมาบตาพุด. สัมภาษณ์, 29 ตุลาคม 2550
- สุขุม โกศัยเสวี. ผู้จัดการทั่วไป บริษัทนิคมอุตสาหกรรมเอเชีย จำกัด (มหาชน). สัมภาษณ์,
 18 มกราคม 2551.
- สุชิน พูนศิริชัย. กำนัน ตำบลบ้านฉาง. สัมภาษณ์, 25 พฤศจิกายน 2550.
- สุทธิ อัมมาศัย. ผู้ประสานงาน เครือข่ายประชาชนภาคตะวันออก และอนุกรรมการเฉพาะกิจ
 เพื่อแก้ไขปัญหามลพิษและกำหนดการพัฒนาในพื้นที่จังหวัดระยอง. สัมภาษณ์, 22
 และ 27 พฤศจิกายน 2550 และ มีนาคม 2551. (ทางโทรศัพท์)
- สุพจน์ เวชมุข. ผู้อำนวยการ กลุ่มงานรับเรื่องร้องเรียน 2 สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน
 แห่งชาติ. สัมภาษณ์, 27 พฤศจิกายน 2550
- สุมาลี เรืองศรี. เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 6 กองเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ กรมโยธาธิการและ
 ผังเมือง. สัมภาษณ์, 19 ธันวาคม 2550.
- สุเมธ นาเจริญ. ประธานชมรมผู้สื่อข่าวอำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง. สัมภาษณ์,
 26 พฤศจิกายน 2550.
- สุรัชย์ ตรงงาม. ทนายความและผู้ประสานงาน โครงการนิติธรรมสิ่งแวดล้อม. สัมภาษณ์,
 มีนาคม 2551. (ทางโทรศัพท์)
- สุรัชย์ ม่วงทอง. สมาชิก กลุ่มประมงเรือเล็ก ชุมชนหนองแพบ. สัมภาษณ์, 25 พฤศจิกายน 2550
- สุรัชย์ งามอาจเดชากุล. เจ้าหน้าที่ศาลปกครอง. สัมภาษณ์, มีนาคม 2551. (ทางโทรศัพท์)
- สุรพงษ์ พงษ์สุวรรณ. วิศวกร 8 ว กรมธุรกิจพลังงาน กระทรวงพลังงาน. สัมภาษณ์,
 31 มกราคม 2551.
- สุรพันธ์ กลิ่นขจร. นักวิเคราะห์ผังเมือง 8 ว สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดระยอง.
 สัมภาษณ์, 18 และ 29 ตุลาคม 2550.
- สุรินทร์ สินรัตน์. เลขานุการนายกเทศมนตรี เทศบาลเมืองมาบตาพุด. สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2550.

- สุวิมล สีลาวรรณ. เจ้าหน้าที่ฝ่ายเผยแพร่ นักประชาสัมพันธ์ 7 ว กองเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ กรมโยธาธิการและผังเมือง. สัมภาษณ์, 2 มกราคม 2551. (ทางโทรศัพท์)
- เสถียร ฤทธิ. ชาวประมงพื้นบ้าน ชุมชนหนองแฟบ. สัมภาษณ์, 25 พฤศจิกายน 2550.
- เสน่ห์ สอนองพงษ์. นักบริหารงานช่าง สำนักงานเทศบาลตำบลบ้านฉาง จังหวัดระยอง. สัมภาษณ์, 29 ตุลาคม 2550.
- เสน่ห์ สอนองพงษ์. นักบริหารงานช่าง สำนักงานเทศบาลตำบลบ้านฉาง. สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2550.
- หนู ดันสุทรกุล. ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 2 ต. บ้านฉาง ตำบลบ้านฉาง. สัมภาษณ์, 25 พฤศจิกายน 2550.
- เหรียญ นิธิชัย. นายกเทศมนตรีตำบลบ้านฉาง. สัมภาษณ์, 25 พฤศจิกายน 2550.
- อนันต์ ใจตั้ง. ชาวประมงพื้นบ้าน ชุมชนหนองแฟบ. สัมภาษณ์, 25 พฤศจิกายน 2550.
- อรุณ แห่งถาวร. ผู้อำนวยการกองบริการ สำนักงานนิคมอุตสาหกรรมและท่าเรืออุตสาหกรรม. สัมภาษณ์, 14 มกราคม 2550.
- อรุณ อินทร์แก้ว. นายกองค์การบริหารส่วนตำบลนิคมพัฒนา. สัมภาษณ์, 29 ตุลาคม 2550.
- อาถนี จิราษ. ชาวประมงพื้นบ้าน ชุมชนหนองแฟบ. สัมภาษณ์, 25 พฤศจิกายน 2550.
- อาทร บุญวรการ. สมาชิก เครือข่ายเครือข่ายชุมชนตะวันออกพิทักษ์สิ่งแวดล้อม อำเภอบ้านฉาง. สัมภาษณ์, 25 พฤศจิกายน 2550
- อารมณี สดมณี. ชุมชนมาบข่า. สัมภาษณ์, 29 ตุลาคม 2550.
- อิทธิพล แจ่มแจ้ง. ประธานชุมชนหนองแฟบและประธานชมรมคณะกรรมการชุมชนเทศบาลเมืองมาบตาพุด และอนุกรรมการเฉพาะกิจเพื่อแก้ไขปัญหามลพิษและกำหนดการพัฒนาในพื้นที่จังหวัดระยอง. สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2550 และ 25 พฤศจิกายน 2550.
- อุทัย อุพันทา. นักพัฒนาทรัพยากรบุคคล 6 ว สถาบันพัฒนาบุคลากรด้านพัฒนาเมือง กรมโยธาธิการและผังเมือง. สัมภาษณ์, 19 ธันวาคม 2550. (ทางโทรศัพท์)

ח כנסת

ภาคผนวก ก

รายชื่อตัวชี้วัดธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม
ที่ใช้ในโครงการธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม มาบตาพุด

ตัวชี้วัดธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมที่ใช้ในโครงการธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม มาบตาพุด มีจำนวน 95 ตัวชี้วัด แบ่งเป็น ตัวชี้วัดหมวดกฎหมายทั่วไป จำนวน 16 ตัวชี้วัด หมวดการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร จำนวน 25 ตัวชี้วัด หมวดการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จำนวน 27 ตัวชี้วัด และ หมวดการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม 27 ตัวชี้วัด รายชื่อตัวชี้วัดมีดังต่อไปนี้

ลำดับที่	ตัวชี้วัดที่	ชื่อตัวชี้วัด
1. หมวดกฎหมายทั่วไป		
1.	ตัวชี้วัดที่ 1:	กฎหมายรัฐธรรมนูญ ⁵² ได้รับรองสิทธิของบุคคลที่จะอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีหรือไม่ และมีความชัดเจนเพียงใด
2.	ตัวชี้วัดที่ 2:	กฎหมายรัฐธรรมนูญได้รับรองสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองของราชการหรือไม่ และมีความชัดเจนเพียงใด
3.	ตัวชี้วัดที่ 3:	กฎหมายรัฐธรรมนูญได้รับรองสิทธิในการมีส่วนร่วมของบุคคลในกระบวนการตัดสินใจของรัฐหรือไม่ และมีความชัดเจนเพียงใด
4.	ตัวชี้วัดที่ 4:	กฎหมายรัฐธรรมนูญได้รับรองสิทธิในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งสิทธิที่จะได้รับการแก้ไขเยียวยาหรือไม่ และมีความชัดเจนเพียงใด
5.	ตัวชี้วัดที่ 5:	กฎหมายรัฐธรรมนูญได้รับรองเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นหรือไม่ และมีความชัดเจนเพียงใด
6.	ตัวชี้วัดที่ 6:	กฎหมายรัฐธรรมนูญได้รับรองเสรีภาพในการรวมกันของบุคคลหรือไม่ และมีความชัดเจนเพียงใด
7.	ตัวชี้วัดที่ 7:	กฎหมายที่สนับสนุนการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการมีหรือไม่ และมีความชัดเจนเพียงใด

⁵² รัฐธรรมนูญที่ประมุข คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550

ลำดับที่	ตัวชี้วัดที่	ชื่อตัวชี้วัด
8.	ตัวชี้วัดที่ 8:	กฎหมายที่ให้ความคุ้มครองแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งได้เปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะเพื่อเปิดโปงการทุจริตหรือเพื่อปกป้องผลประโยชน์มหาชน
9.	ตัวชี้วัดที่ 9:	การบัญญัติคำนิยามและข้อจำกัดของข้อมูลข่าวสารที่กฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผยมีความชัดเจนเพียงใด
10.	ตัวชี้วัดที่ 10:	กฎหมายให้การสนับสนุนการเข้าถึงข้อมูลของสาธารณะที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเพียงใด
11.	ตัวชี้วัดที่ 47:	กฎหมายได้สนับสนุนให้สาธารณชนและองค์กรภาคประชาสังคมเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ ในระดับเจ้าหน้าที่หรือในระดับนโยบาย/โครงการเพียงใด
12.	ตัวชี้วัดที่ 48:	กระบวนการในการตัดสินใจในกรณีพิเศษที่อาจมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมีข้อจำกัดและมีความชัดเจนเพียงใด
13.	ตัวชี้วัดที่ 49:	ขอบเขตของ “สาธารณะ” ที่นิยามโดยผ่านปัจเจกบุคคลที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้องและองค์กรภาคประชาสังคม อาจเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจของรัฐได้ เพียงใด
14.	ตัวชี้วัดที่ 91:	กฎหมายสนับสนุนให้สาธารณะหรือองค์กรภาคประชาสังคมเข้าถึงกระบวนการเยียวยาแก้ไขได้เพียงใด
15.	ตัวชี้วัดที่ 92:	ระบบกฎหมายให้การยอมรับหลักความรับผิดชอบของผู้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมเพียงใด
16.	ตัวชี้วัดที่ 93:	ความหมายและขอบเขตของหน่วยงานของรัฐที่ไม่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบใดๆ อันเกิดจากการกระทำของตน
17.	ตัวชี้วัดที่ 94:	สิทธิในการฟ้องคดีหรือสิทธิเรียกร้องของปัจเจกบุคคลที่มีส่วนได้เสีย หรือขององค์กรภาคประชาสังคมมีขอบเขตกว้างแคบเพียงใด
2. หมวดการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร		
18.	ตัวชี้วัดที่ 11:	กฎหมายกำหนดให้หน่วยงานของรัฐจัดทำรายงานและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในกรณีศึกษาอย่างสม่ำเสมออย่างน้อยเพียงใด
19.	ตัวชี้วัดที่ 12:	กฎหมายกำหนดให้หน่วยงานของรัฐ ต้องเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทั้งหลายตามกรณีศึกษาแก่ประชาชนอย่างน้อยเพียงใด

ลำดับที่	ตัวชี้วัดที่	ชื่อตัวชี้วัด
20.	ตัวชี้วัดที่ 13:	ข้อกำหนดเรื่องการเป็นความลับของข้อมูลในกระบวนการศึกษานี้ มีขอบเขตที่ชัดเจนและจำกัด มากน้อยเพียงใด
21.	ตัวชี้วัดที่ 14:	กฎหมายกำหนดให้หน่วยงานที่รับผิดชอบในกรณีศึกษานี้ จะต้องพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรในหน่วยงานให้เข้าใจเรื่องการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร มากน้อยเพียงใด
22.	ตัวชี้วัดที่ 17:	กฎหมายกำหนดให้หน่วยงานที่รับผิดชอบต้องช่วยเหลือประชาชน โดยจัดให้มีการให้ความช่วยเหลือทางเทคนิค การจัดทำคู่มือหรือการจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการเข้าถึงและใช้ข้อมูลข่าวสารในกรณีศึกษานี้ มากน้อยเพียงใด
23.	ตัวชี้วัดที่ 18:	กฎหมายกำหนดให้หน่วยงานที่รับผิดชอบจะต้องพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเรื่องการให้ประชาชนได้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารในกรณีศึกษานี้ มากน้อยเพียงใด
24.	ตัวชี้วัดที่ 19:	กฎหมายกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสมซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบต้องเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในกรณีศึกษาแก่ประชาชนเพียงใด
25.	ตัวชี้วัด 20:	หน่วยงานที่รับผิดชอบได้รวบรวมและจัดเก็บข้อมูลและจัดการข้อมูลเป็นแบบบูรณาการได้ดีเพียงใด
26.	ตัวชี้วัด 23:	ข้อมูลข่าวสารที่หน่วยงานจัดหาให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ตามที่ร้องขอมากน้อยเพียงใด
27.	ตัวชี้วัด 25:	การขอใช้บริการข้อมูลข่าวสารของประชาชน จะเสียค่าใช้จ่ายมากน้อยเพียงใด
28.	ตัวชี้วัด 27:	หน่วยงานที่รับผิดชอบมีความพยายามที่ได้มีการเตรียมการอย่างดีและเป็นระบบในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารแก่กลุ่มชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มผู้ด้อยโอกาส ⁵³ ในกรณีศึกษานี้ มากน้อยเพียงใด

⁵³ ตัวอย่างกลุ่มผู้ด้อยโอกาส ได้แก่ ผู้หญิง ชนกลุ่มน้อยต่างเชื้อชาติ คนจน คนพิการ เด็ก คนชรา ชนกลุ่มน้อยต่างภาษา ผู้ไม่รู้หนังสือ และคนในชนบท

ลำดับที่	ตัวชี้วัดที่	ชื่อตัวชี้วัด
29.	ตัวชี้วัด 29:	หน่วยงานที่รับผิดชอบเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารได้ทันเวลาเพียงใด
30.	ตัวชี้วัด 31:	สามารถพบข้อมูลได้ในแหล่งจัดเก็บข้อมูลข่าวสารต่างๆ มากน้อยเพียงใด
31.	ตัวชี้วัด 33:	ช่วงเวลา 3 ปีที่ผ่านมา มีการจัดทำคู่มือหรือการฝึกอบรมในเรื่องการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารให้กับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบบริหารจัดการข้อมูล อย่างสม่ำเสมอเพียงใด
32.	ตัวชี้วัด 34:	ช่วงเวลา 3 ปีที่ผ่านมา มีการจัดทำคู่มือหรือการฝึกอบรมในเรื่องสิ่งแวดล้อมให้กับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบบริหารจัดการข้อมูล อย่างสม่ำเสมอเพียงใด
33.	ตัวชี้วัด 35:	งบประมาณที่หน่วยงานได้รับจัดสรรเพียงพอต่อการรวบรวมและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่มีประสิทธิผลหรือไม่
34.	ตัวชี้วัด 37:	คู่มือประชาชนในเรื่องการขอรับข้อมูล มีเนื้อหาชัดเจน เข้าใจง่าย และสามารถเข้าถึงได้ง่ายเพียงใด
35.	ตัวชี้วัด 39:	ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องเผยแพร่ไปถึงผู้มีส่วนได้เสียทันเวลาหรือไม่
36.	ตัวชี้วัด 41:	ข้อมูลที่เผยแพร่มีส่วนช่วยให้เกิดการดำเนินการป้องกันหรือบรรเทาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพอนามัยของประชาชน มากน้อยเพียงใด
37.	ตัวชี้วัด 42:	เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบได้ปฏิบัติหน้าที่ในการให้ข้อมูลและรับผิดชอบต่อการบริหารจัดการในกรณีศึกษา นี้ ได้ดีเพียงใด
38.	ตัวชี้วัด 43:	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีทักษะความรู้ในการได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารที่ต้องการ มากน้อยเพียงใด
39.	ตัวชี้วัด 44:	หน่วยงานของรัฐในภูมิภาคและท้องถิ่น มีส่วนช่วยให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารมากน้อยเพียงใด
40.	ตัวชี้วัด 45:	การมีส่วนร่วมของสื่อมวลชนมีส่วนช่วยให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร มากน้อยเพียงใด
41.	ตัวชี้วัด 46:	องค์กรภาคประชาสังคมมีส่วนสนับสนุนให้มีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารในกรณีศึกษา นี้ มากน้อยเพียงใด

ลำดับที่	ตัวชี้วัดที่	ชื่อตัวชี้วัด
3. หมวดการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ		
42.	ตัวชี้วัดที่ 50:	กฎหมายกำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแนวคิดที่จะเริ่มกระบวนการตัดสินใจในกรณีศึกษาให้แก่ประชาชนอย่างน้อยเพียงใด
43.	ตัวชี้วัดที่ 51:	กฎหมายกำหนดให้หน่วยงานของรัฐเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจอย่างน้อยเพียงใด
44.	ตัวชี้วัดที่ 52:	ข้อกำหนดเรื่องการเป็นความลับของข้อมูลในกระบวนการตัดสินใจ มีขอบเขตที่ชัดเจนและจำกัด มากน้อยเพียงใด
45.	ตัวชี้วัดที่ 53:	กฎหมายกำหนดให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจในกรณีศึกษา จะต้องพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรในหน่วยงานให้เข้าใจเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างน้อยเพียงใด
46.	ตัวชี้วัดที่ 56:	กฎหมายกำหนดให้หน่วยงานที่รับผิดชอบต้องช่วยเหลือประชาชน โดยจัดให้มีการให้ความช่วยเหลือทางเทคนิค การจัดทำคู่มือหรือการจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจในกรณีศึกษา นี้ มากน้อยเพียงใด
47.	ตัวชี้วัดที่ 58:	กฎหมายกำหนดให้หน่วยงานที่รับผิดชอบจะต้องพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความเข้าใจและส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจในกรณีศึกษา นี้ มากน้อยเพียงใด
48.	ตัวชี้วัดที่ 59:	กฎหมายกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสมสำหรับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการตัดสินใจในกรณีศึกษา นี้ อย่างชัดเจนหรือไม่ เพียงใด
49.	ตัวชี้วัดที่ 60:	หน่วยงานที่รับผิดชอบให้ข้อมูลที่ชัดเจนเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจและโอกาสในการมีส่วนร่วมต่อประชาชน มากน้อยเพียงใด
50.	ตัวชี้วัดที่ 62:	ในกรณีศึกษา นี้ หน่วยงานที่รับผิดชอบให้ข้อมูลที่เป็นสาระสำคัญเกี่ยวกับทางเลือกในการตัดสินใจ และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพที่คาดว่าจะเกิดในแต่ละทางเลือก แก่ประชาชน มากน้อยเพียงใด

ลำดับที่	ตัวชี้วัดที่	ชื่อตัวชี้วัด
51.	ตัวชี้วัดที่ 63:	หน่วยงานที่รับผิดชอบได้จัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกชั้นของการตัดสินใจในกรณีศึกษานี้มากน้อยเพียงใด
52.	ตัวชี้วัดที่ 65:	ในกรณีศึกษานี้ หน่วยงานที่รับผิดชอบได้คำนึงถึงภาระค่าใช้จ่ายของประชาชนในการเข้าร่วมในกิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชน มากน้อยเพียงใด
53.	ตัวชี้วัดที่ 67:	หน่วยงานที่รับผิดชอบมีความพยายามที่ได้มีการเตรียมการอย่างดีและเป็นระบบที่จะช่วยให้ชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มผู้ด้อยโอกาส ⁵⁴ (โปรดระบุ) สามารถเข้าร่วมในกระบวนการตัดสินใจในกรณีศึกษานี้ มากน้อยเพียงใด
54.	ตัวชี้วัดที่ 68:	ระยะเวลาของการแจ้งให้ทราบล่วงหน้าถึงการเริ่มกระบวนการตัดสินใจในแต่ละขั้นนั้นได้ช่วยให้การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นไปอย่างมีความสัมฤทธิ์ผลหรือไม่
55.	ตัวชี้วัดที่ 70:	หน่วยงานที่รับผิดชอบได้จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินใจที่ผ่านมาและที่อยู่ระหว่างพิจารณา ในแหล่งหรือศูนย์ข้อมูลข่าวสารที่ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ มากน้อยเพียงใด
56.	ตัวชี้วัดที่ 73:	ในแหล่งหรือศูนย์ข้อมูลข่าวสาร มีการจัดเก็บเอกสารสำคัญที่ใช้ประกอบการตัดสินใจที่ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ มากน้อยเพียงใด
57.	ตัวชี้วัดที่ 75:	ในช่วงเวลา 3 ปีที่ผ่านมา มีการจัดทำคู่มือหรือการฝึกอบรมในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนให้กับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบกระบวนการตัดสินใจ อย่างสม่ำเสมอเพียงใด
58.	ตัวชี้วัดที่ 76:	ในช่วงเวลา 3 ปีที่ผ่านมา มีการจัดทำคู่มือหรือการฝึกอบรมในเรื่องสิ่งแวดล้อมให้กับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบกระบวนการตัดสินใจ อย่างสม่ำเสมอเพียงใด
59.	ตัวชี้วัดที่ 77:	งบประมาณที่หน่วยงานได้รับจัดสรรเพียงพอต่อการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีความสัมฤทธิ์ผล หรือไม่
60.	ตัวชี้วัดที่ 79:	คู่มือประชาชนในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการตัดสินใจ มีเนื้อหาชัดเจน เข้าใจง่ายและหาอ่านได้ง่ายเพียงใด

⁵⁴ ตัวอย่างกลุ่มผู้ด้อยโอกาส ได้แก่ ผู้หญิง ชนกลุ่มน้อยต่างเชื้อชาติ คนจน คนพิการ เด็ก คนชรา ชนกลุ่มน้อยต่างภาษา ผู้ไม่รู้หนังสือ คนในชนบท

ลำดับที่	ตัวชี้วัดที่	ชื่อตัวชี้วัด
61.	ตัวชี้วัดที่ 81:	เอกสารประมวลข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของประชาชน (ที่ได้จากกระบวนการรับฟังความคิดเห็นหรือปรึกษาหารือ) ที่ประชาชนเข้าถึงได้อย่างเหมาะสมนั้น ประกอบด้วย รายละเอียดข้อคิดเห็นทั้งหมด ข้อคิดเห็นที่นำไปใช้ในประกอบการตัดสินใจ ตลอดจนเหตุผลประกอบข้อคิดเห็นที่ไม่ได้นำมาใช้ประกอบการตัดสินใจ หรือไม่ เพียงใด
62.	ตัวชี้วัดที่ 82:	ในกรณีศึกษา ประชาชนได้รับข้อมูลเกี่ยวกับข้อคิดเห็นของประชาชน (ที่ได้จากกระบวนการรับฟังความคิดเห็นหรือปรึกษาหารือ) อย่างรวดเร็ว ทันการ หรือไม่ เพียงใด
63.	ตัวชี้วัดที่ 84:	การมีส่วนร่วมของประชาชนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจขั้นสุดท้ายของหน่วยงานของรัฐในกรณีศึกษาไม่น้อยเพียงใด
64.	ตัวชี้วัดที่ 86:	เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบได้ปฏิบัติหน้าที่ในเรื่องการสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจของหน่วยงานในกรณีศึกษาได้ดีเพียงใด
65.	ตัวชี้วัดที่ 87:	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีทักษะและความรู้ที่จำเป็นต่อการมีส่วนร่วมอย่างมีความสัมฤทธิ์ผล มากน้อยเพียงใด
66.	ตัวชี้วัดที่ 88:	หน่วยงานของรัฐในภูมิภาคและท้องถิ่น มีส่วนช่วยให้ประชาชนเกิดการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มากน้อยเพียงใด
67.	ตัวชี้วัดที่ 89:	การมีส่วนร่วมของสื่อมวลชนมีส่วนช่วยให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน มากน้อยเพียงใด
68.	ตัวชี้วัดที่ 90:	องค์กรภาคประชาสังคมมีส่วนสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจในกรณีศึกษาไม่น้อยเพียงใด
4. หมวดการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม		
69.	ตัวชี้วัดที่ 95:	กฎหมายกำหนดให้คณะกรรมการหรือองค์กรรับเรื่องร้องเรียนต้องพิจารณาคำร้องและตัดสินวินิจฉัย มากน้อยเพียงใด
70.	ตัวชี้วัดที่ 96:	กฎหมายเปิดโอกาสให้คู่กรณีสามารถยื่นคำร้องขอให้มีการทบทวนหรือยื่นอุทธรณ์ต่อองค์กรอิสระที่มีอำนาจที่จะกลับคำตัดสิน/วินิจฉัย มากน้อยเพียงใด

ลำดับที่	ตัวชี้วัดที่	ชื่อตัวชี้วัด
71.	ตัวชี้วัดที่ 97:	ข้อกำหนดเรื่องการอ้างว่าข้อมูลที่ร้องขอเกี่ยวกับเรื่องที่ร้องเรียน เป็นความลับ มีขอบเขตที่ชัดเจนและจำกัด มากน้อยเพียงใด
72.	ตัวชี้วัดที่ 98:	กฎหมายกำหนดให้คณะกรรมการหรือองค์กรรับเรื่องร้องเรียน หรืออุทธรณ์ จะต้องพัฒนาขีดความสามารถของกรรมการหรือบุคลากรให้เข้าใจเรื่องการเข้าถึงความยุติธรรมมากน้อยเพียงใด
73.	ตัวชี้วัดที่ 101:	กฎหมายกำหนดให้หน่วยงานที่รับผิดชอบต้องช่วยเหลือประชาชน โดยจัดให้มีการให้ความช่วยเหลือทางเทคนิค การจัดทำคู่มือ หรือการจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับกระบวนการร้องเรียนหรือยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการหรือองค์กรรับเรื่องร้องเรียนหรืออุทธรณ์ในกรณีศึกษานี้ มากน้อยเพียงใด
74.	ตัวชี้วัดที่ 102:	กฎหมายกำหนดให้หน่วยงานที่รับผิดชอบจะต้องพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรของหน่วยงานส่วนภูมิภาคและท้องถิ่นให้มีความเข้าใจและส่งเสริมการใช้สิทธิของประชาชน ในการร้องเรียนหรืออุทธรณ์ในกรณีศึกษานี้ มากน้อยเพียงใด
75.	ตัวชี้วัดที่ 103:	กฎหมายกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสมในการพิจารณาตัดสิน หรือวินิจฉัยของคณะกรรมการหรือองค์กรรับเรื่องร้องเรียนหรืออุทธรณ์ ใ่ว่างชัดเจนเพียงใด
76.	ตัวชี้วัดที่ 105:	มาตรฐาน กฎระเบียบ หรือนโยบายของคณะกรรมการหรือองค์กรรับเรื่องร้องเรียนมีความเข้มงวด ชัดเจนเพียงใด ที่จะประกันความเป็นอิสระและความเป็นกลางของคณะกรรมการหรือองค์กรนั้น
77.	ตัวชี้วัดที่ 108:	คณะกรรมการหรือองค์กรรับเรื่องร้องเรียนในกรณีศึกษานี้ มีความเป็นอิสระและมีความ เป็นกลางมากน้อยเพียงใด
78.	ตัวชี้วัดที่ 109:	ในระหว่างการพิจารณาเรื่องร้องเรียน คู่กรณีทั้งสองฝ่าย สามารถเข้าถึงข้อมูลที่ใช้ในการพิจารณา และค้นหาข้อเท็จจริง ได้มากน้อยเพียงใด
79.	ตัวชี้วัดที่ 110:	กระบวนการพิจารณาเรื่องร้องเรียน มีความโปร่งใสต่อประชาชนมากน้อยเพียงใด
80.	ตัวชี้วัดที่ 112:	คณะกรรมการหรือองค์กรรับเรื่องร้องเรียนในกรณีศึกษานี้ได้ แบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายในการยื่นเรื่องร้องเรียนมากน้อยเพียงใด

ลำดับที่	ตัวชี้วัดที่	ชื่อตัวชี้วัด
81.	ตัวชี้วัดที่ 114:	คณะกรรมการหรือองค์กรรับเรื่องร้องเรียนได้ดำเนินการที่จะช่วยให้ชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มผู้ด้อยโอกาสเข้าถึงกระบวนการพิจารณาของคณะกรรมการหรือองค์กรรับเรื่องร้องเรียน ในกรณีศึกษานี้หรือไม่ เพียงใด
82.	ตัวชี้วัดที่ 117:	คณะกรรมการหรือองค์กรรับเรื่องร้องเรียนในกรณีศึกษานี้ได้ตีความ “สิทธิในการร้องเรียน” ในขอบเขตที่กว้างเพียงใด
83.	ตัวชี้วัดที่ 120:	คณะกรรมการหรือองค์กรรับเรื่องร้องเรียนในกรณีศึกษานี้ได้ลดความล่าช้าในกระบวนการพิจารณาและในการประกาศผลการพิจารณา มากน้อยเพียงใด
84.	ตัวชี้วัดที่ 121:	ประชาชนมีทางเลือกในการยื่นเรื่องร้องเรียนไปยังคณะกรรมการหรือองค์กรรับเรื่องร้องเรียนอื่นๆ หรือไม่ และมีขอบเขตอำนาจในการวินิจฉัยเพียงใด
85.	ตัวชี้วัดที่ 123:	ในช่วงเวลา 3 ปีที่ผ่านมา มีการจัดทำคู่มือหรือการฝึกอบรมในเรื่องการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และการมีส่วนร่วมของประชาชนให้กับกรรมการหรือบุคลากรของคณะกรรมการหรือองค์กรรับเรื่องร้องเรียนอย่างสม่ำเสมอเพียงใด
86.	ตัวชี้วัดที่ 124:	ในช่วงเวลา 3 ปีที่ผ่านมา มีการจัดทำคู่มือหรือการฝึกอบรมในเรื่องสิ่งแวดล้อมให้กับกรรมการของคณะกรรมการหรือองค์กรรับเรื่องร้องเรียนอย่างสม่ำเสมอเพียงใด
87.	ตัวชี้วัดที่ 125:	งบประมาณที่จัดสรรให้กับหน่วยงานมีความเพียงพอต่อการสนับสนุนการทำงานของคณะกรรมการหรือองค์กรรับเรื่องร้องเรียนมากน้อยเพียงใด
88.	ตัวชี้วัดที่ 127:	คู่มือประชาชนในเรื่องสิทธิของประชาชนในการร้องเรียนต่อคณะกรรมการหรือองค์กรรับเรื่องร้องเรียนมีเนื้อหาชัดเจน เข้าใจง่ายและหาอ่านได้ง่ายเพียงใด
89.	ตัวชี้วัดที่ 129:	คำวินิจฉัยหรือคำตัดสินของคณะกรรมการหรือองค์กรรับเรื่องร้องเรียนในกรณีศึกษานี้ได้รับการปฏิบัติตามมากน้อยเพียงใด

ลำดับที่	ตัวชี้วัดที่	ชื่อตัวชี้วัด
90.	ตัวชี้วัดที่ 131:	คำวินิจฉัยหรือคำตัดสินของคณะกรรมการหรือองค์กรรับเรื่องร้องเรียนนำไปสู่การออกมาตรการที่จะหลีกเลี่ยง หรือลดผลกระทบในทางลบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพของมนุษย์ หรือปรับปรุงให้กระบวนการเข้าถึงข้อมูลหรือการมีส่วนร่วมดีขึ้นหรือไม่ เพียงใด
91.	ตัวชี้วัดที่ 132:	กรรมการของคณะกรรมการหรือองค์กรรับเรื่องร้องเรียนหรืออูทธรณ์และเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ปฏิบัติหน้าที่ในเรื่องการสนับสนุนให้ประชาชนใช้สิทธิในการเข้าถึงความยุติธรรม ได้ดีเพียงใด
92.	ตัวชี้วัดที่ 133:	ในกรณีศึกษาที่เลือก ผู้มีส่วนได้เสียมีทักษะและความรู้ที่จำเป็นต่อการยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการหรือองค์กรที่รับเรื่องร้องเรียนอย่างน้อยเพียงใด
93.	ตัวชี้วัดที่ 134:	ในกรณีศึกษาที่เลือก หน่วยงานของรัฐในภูมิภาค และท้องถิ่นมีส่วนช่วยให้ประชาชนเข้าถึงความยุติธรรม มากน้อยเพียงใด
94.	ตัวชี้วัดที่ 135:	ในกรณีศึกษาที่เลือก การมีส่วนร่วมของสื่อมวลชนมีส่วนช่วยให้ประชาชนเข้าถึงความยุติธรรม มากน้อยเพียงใด
95.	ตัวชี้วัดที่ 136:	องค์กรภาคประชาสังคมมีส่วนสนับสนุนให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมในกรณีศึกษานี้มากน้อยเพียงใด

หมายเหตุ: ตัวชี้วัดที่ 10 ใช้ประเมินทั้งหมวดกฎหมายทั่วไปและหมวดการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร
จึงนับเป็น 1 ตัวชี้วัด

כחלק מ

ภาคผนวก ข

รายชื่อคณะกรรมการ

โครงการธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม มาบตาพุด

องค์กรที่ร่วมเป็นภาคีดำเนินงานโครงการธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม มาบตาพุด ประกอบด้วย 7 องค์กร ได้แก่ สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย สถาบันพระปกเกล้า มูลนิธิเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โครงการยุทธศาสตร์นโยบายฐานทรัพยากร ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สมาทนายความ สมาคมสิทธิเสรีภาพของประชาชน รวมทั้งนักวิชาการอิสระ จำนวนรวมทั้งสิ้น 28 คน รายชื่อมีดังต่อไปนี้

สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย

1. ดร. สมฤดี นิโครวัฒนียงยง	หัวหน้าโครงการ
2. ดร. จำเนียร วรรัตน์ชัยพันธ์	
3. นางสาวรากร น้อยพันธ์	ผู้จัดการโครงการ
4. นางสาววรรรณ ชัยไพฑูรย์	
5. นางสาวธิดาวิสุทธิ์ จันทน์เครือ	
6. นางสาวโชติกา ตันตศิริรักษ์	
7. นางสาววิรงรอง ดวงใจ	
8. นายธนภัทร สุขเกษม	
9. นายจักรพงษ์ พงศ์เวชรักษ์	
10. นางสาวนงพัลค์ จันเจริญ	
11. นางสาวอัจฉิมา มีพริ้ง	
12. นายฉานกร เมาสेम	
13. นางสาวณัฐจิกา บุรณะคงคาตรี	

สถาบันพระปกเกล้า

14. ดร. ถวิลวดี บุรีกุล	
15. นายวัชรวิ ธิตินันท์	
16. นายชัยวัชร พรหมจิตติพงศ์	

มูลนิธิเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

17. นางเรวดี ประเสริฐเจริญสุข
18. นางสาวเกศินี แก้วนเจริญ
19. นางสาวแก้วตา ธีมอิน
20. นางสาวอภิกัญญา ทะวิสัย

โครงการยุทธศาสตร์นโยบายฐานทรัพยากร

ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

21. นายบัณฑิต เศรษฐศิริโรตม์

สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

22. รศ. สุรัชย์ หวันแก้ว
23. นางสาวสุรางรัตน์ จำเนียรพล
24. นายสันต์ชัย รัตนขวัญ

สภานายความ

25. นายศรีสุวรรณ จรรยา

สมาคมสิทธิเสรีภาพของประชาชน

26. นายไพโรจน์ พลเพชร

นักวิชาการอิสระ

27. นายวิพล กิตติทัศนาศรชัย
28. นางสาวตรุณี ไพศาลพาณิชย์กุล

א כנסת

ภาคผนวก ก

รายชื่อคณะกรรมการที่ปรึกษาโครงการ โครงการธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม มาบตาพุด

คณะกรรมการที่ปรึกษาโครงการธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม มาบตาพุด มีบทบาทหน้าที่ในการให้คำแนะนำต่อการดำเนินงานโครงการและปรัทัศน์ผลการศึกษา คณะกรรมการที่ปรึกษาประกอบด้วยผู้แทนจากภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการนี้จำนวนทั้งหมด 40 คน จากกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ องค์การอิสระ หน่วยงานภาครัฐระดับนโยบาย หน่วยงานรัฐส่วนภูมิภาค องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคธุรกิจเอกชน องค์การพัฒนาเอกชน ภาคประชาชน/ชุมชน และนักวิชาการ รายชื่อมีดังต่อไปนี้ (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2550)

กรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

1. ศาสตราจารย์ ดร. สนิท อักษรแก้ว	ประธานสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย และกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
2. ศาสตราจารย์ ดร. ปริญญา นุดาลัย	กรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
3. ท่านผู้หญิง ดร. สุรวลัย เสถียรไทย	ประธานสถาบันธรรมชาติเพื่อการพัฒนาสังคม และสิ่งแวดล้อม และกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

องค์การอิสระ

4. ศาสตราจารย์ เสน่ห์ จามริก	ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
5. นายวีรวัฒน์ วีระประสารณ์	ประธานคณะทำงานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หน่วยงานภาครัฐระดับนโยบาย

6. ดร. อำพน กิตติอำพน	เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ
7. ดร. สุพัฒน์ หวังวงศ์วัฒนา	อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ
8. ดร. มณฑิพย์ ศรีรัตน ทาบุญานอน	อธิบดีกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
9. นายรัชดา สิงคาลวณิช	อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม

10. นายแพทย์ณรงค์ศักดิ์ อังคะสุวพลา	อธิบดีกรมอนามัย
11. นายแพทย์เสรี หงษ์หยก	รองอธิบดีกรมควบคุมโรค
12. นายอุทัย จันทิมมา	ผู้อำนวยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
13. นายแพทย์อัพน จินดาวัฒนะ	รักษาการแทนเลขาธิการ
	สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ
14. นายชนินทร์ ทองธรรมชาติ	รองเลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผน
15. นายปรีชา รณรงค์	ผู้อำนวยการสำนักผังเมืองรวมและผังเมืองเฉพาะ
	กรมโยธาธิการและผังเมือง
16. นายวีระพงษ์ บุญญานุสนธิ์	ผู้อำนวยการกองนิติการ
	กรมโยธาธิการและผังเมือง

หน่วยงานภาครัฐส่วนภูมิภาค และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

17. นายพีระวัฒน์ รุ่งเรืองศรี	ผู้อำนวยการสำนักงานนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด
18. นายสุรัชย์ แสงทักษิณ	ผู้อำนวยการสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 1 (ชลบุรี)
19. นายแพทย์กรรชิต คุณาวุฒิ	ผู้อำนวยการสำนักงานหลักประกันสุขภาพ
	สาขาเขตพื้นที่ (ระยอง)
20. นายสันติ บรรเทงจิตร	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จ.ระยอง
21. นายแพทย์วิวัฒน์ วิริยะกิจจา	นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด
22. นายชูชัย สินธุวงษ์	อุตสาหกรรมจังหวัดระยอง
23. นายสุรพันธ์ กลิ่นขจร	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ผังเมือง 8 ว
	สำนักงานโยธาธิการและผังเมือง จังหวัดระยอง
24. นายสมพงษ์ โสภณ	นายกเทศมนตรีเมืองมาบตาพุด
25. นายอดิเทพ จริยเวชช์วัฒนา	นายกเทศมนตรีเมืองบ้านฉาง
26. นายเหรียญ นิจริญ	นายกเทศมนตรีตำบลบ้านฉาง

ภาคธุรกิจเอกชน

27. นายศุภชัย วัฒนางกูร	ประธานกลุ่มอุตสาหกรรมปิโตรเคมี
	สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
28. นายพิภพ พฤษมาศานต์	ผู้อำนวยการสถาบันปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย
29. นายโอฬาร รุ่งเรืองสุวรรณ	ประธานหอการค้า จังหวัดระยอง

30. นายสมชาย หวังวัฒนาพานิช

ประธานชมรมผู้ประกอบการโรงงาน
ในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด

องค์กรพัฒนาเอกชน

31. นายศุภกิจ นันทวระการ

นักวิจัยมูลนิธินโยบายสุขภาวะ

ภาคประชาชน/ ชุมชน

32. นายสุทธิ อัชฌาศัย

ผู้ประสานงานเครือข่ายภาคประชาชน
ภาคตะวันออก

33. นายอิทธิพล แจ่มแจ้ง

ประธานชมรมคณะกรรมการชุมชน
เทศบาลเมืองมาบตาพุด

นักวิชาการ

34. ศาสตราจารย์ นพ. วันชัย วัฒนศัพท์

ผู้ทรงคุณวุฒิ สถาบันพระปกเกล้า

35. ดร. นันทวรรณ วิจิตรวาทการ

คณบดีคณะสาธารณสุขศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ศูนย์รังสิต)

36. ดร. ชัชชม อรรถภิญญ์

ผู้อำนวยการสถาบันกฎหมายอาญา

37. รศ. ดร. บรรเจิด สิงคะเนติ

อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

38. นางสุปราณี จงดีไพศาล

ผู้อำนวยการฝ่ายสวัสดิภาพสาธารณะ

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

39. ดร. นลินี ศรีพวง

นักวิชาการสาธารณสุข 7

สำนักโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม

กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

40. ดร. เตชรัตน์ สุขกำเนิด

อาจารย์ประจำคณะเศรษฐศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ט הכנתו

ภาคผนวก ง

รายงานสรุปผลการประชุม
คณะที่ปรึกษาโครงการและคณะนักวิจัยครั้งที่ 1 และ 2

1. รายงานสรุปผลการประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาและนักวิจัย ครั้งที่ 1

การประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาและนักวิจัย ครั้งที่ 1 จัดขึ้นเมื่อวันพุธที่ 17 ตุลาคม 2550 เวลา 13.00–17.00 น. ณ ห้องประชุม 303-304 กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ผู้เข้าร่วมประชุม มีจำนวนทั้งหมด 57 คน ประกอบด้วย คณะกรรมการที่ปรึกษา 33 คน ผู้สังเกตการณ์ 6 คน และ คณะนักวิจัย 18 คน ดังรายชื่อต่อไปนี้

คณะกรรมการที่ปรึกษาโครงการ เข้าร่วมประชุมจำนวน 33 คน

1. นายวีรวัฒน์ ธีรประสาธน์	ประธานคณะทำงานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
2. ดร. สุพัฒน์ หวังวงศ์วัฒนา	อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ
3. นายรัชดา สิงคาลวณิช	อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม
4. ดร. มณฑิพย์ ศรีรัตนา ทาบุญกานอน	อธิบดีกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
5. ดร. ทวีสุข พันธุ์เพ็ง	นักวิชาการสาธารณสุข 10 ชช (ผู้แทน อธิบดีกรมอนามัย)
6. นายปรีชา รณรงค์	ผู้อำนวยการสำนักผังเมืองรวมและผังเมืองเฉพาะ กรมโยธาธิการและผังเมือง
7. นายวีระพงษ์ บุญญานุสนธิ์	ผู้อำนวยการกองนิติการ กรมโยธาธิการและผังเมือง
8. ดร. วีรพงศ์ ไชยเพิ่ม	ผู้อำนวยการฝ่ายผู้อำนวยการสำนักงานนิคม อุตสาหกรรมและท่าเรืออุตสาหกรรม (ผู้แทน ผู้ว่าการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย)
9. นายสนธิ คชวัฒน์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม 8 ว (ผู้แทน รองเลขาธิการสำนักงานนโยบาย และแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม)

10. นายอาทิตย์ มลิตทอง
เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 7 ว
(ผู้แทนเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ)
13. ดร. นลินี ศรีพวง
นักวิชาการสาธารณสุข 7 ว กรมควบคุมโรค
14. นางสาวอำพร บุศรีรัมย์
นักวิชาการสาธารณสุข 7 ว
(ผู้แทน อธิบดีกรมอนามัย)
15. นางสาวสมพร เฟ็งคำ
ผู้อำนวยการกลุ่มงานพัฒนานโยบายและยุทธศาสตร์ด้านสุขภาพ
(ผู้แทนเลขาธิการคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ)
16. นายกฤษณ์ ปาลสุทธิ์
นายแพทย์ 8 ด้านเวชกรรม
(ผู้แทน นายแพทย์สาธารณสุข จังหวัดระยอง)
17. นายสันติ บรรเทงจิตร
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดระยอง
18. นางสาวลักขณา เมี้ยนกำเนิด
นักวิทยาศาสตร์ 8 (ผู้แทนผู้อำนวยการสำนักงานนิคมอุตสาหกรรมมามตาพุด)
19. นางสาวปฐมมา ฤกษ์เสน
นักวิทยาศาสตร์ 6
(ผู้แทน ผู้อำนวยการสำนักงานนิคมอุตสาหกรรมมามตาพุด)
20. นางสาวปาริชาติ ขาวสนิท
วิศวกร 6 (ผู้แทน ผู้อำนวยการสำนักงานนิคมอุตสาหกรรมมามตาพุด)
21. นายสุรินทร์ สินรัตน์
เลขานุการนายกเทศมนตรีเมืองมามตาพุด
(ผู้แทน นายกเทศมนตรีเมืองมามตาพุด)
22. นางพัชรินทร์ ไชยสุทธิ์
ผู้อำนวยการกองสาธารณสุข
(ผู้แทน นายกเทศมนตรีเมืองบ้านฉาง)
23. นางสาวกนิษฐา พงษ์นาวิน
เครือข่ายประชาชนภาคตะวันออก
(ผู้แทนผู้ประสานงานเครือข่ายประชาชนภาคตะวันออก)
24. นายศุภชัย วัฒนางกูร
ประธานกลุ่มอุตสาหกรรมปิโตรเคมี
สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
ที่ปรึกษาด้านความปลอดภัยอาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม (ผู้แทนผู้อำนวยการสถาบันปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย)
25. ดร. สมรัตน์ ยินดีพิช

รายงานสรุปผลการประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาและนักวิจัย

26. นายสมชาย หวังวัฒนาพานิช	ประธานชมรมผู้ประกอบการโรงงานในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด
27. นายศุภกิจ นันทะวรการ	นักวิจัย มูลนิธินโยบายสุขภาพ
28. รศ. ดร. นันทวรรณ วิจิตรวาทการ	คณบดีคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ศูนย์รังสิต)
29. ดร. ชัชชม อรรถภิญญ์	ผู้อำนวยการสถาบันกฎหมายอาญา

ผู้เข้าร่วมสังเกตการณ์ จำนวน 6 คน

1. ผศ. ดร. เพ็ญศรี วัจจละญาณ	รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ศูนย์รังสิต)
2. นายอาชัญ สุจิราชนันท์	สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
3. นายภัทรพล ลิ้มภักดี	กรมโรงงานอุตสาหกรรม
4. นางสาววรรณมา รอดลักษณะ	กรมโรงงานอุตสาหกรรม
5. นายพงษ์ศักดิ์ เอื้อสุวรรณ	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
6. นายจำเนียร ไตรลักษณะ	ประชาชนในชุมชนเขตเทศบาลเมืองมาบตาพุด

คณะกรรมการที่ปรึกษาโครงการที่ไม่สามารถเข้าร่วมการประชุมได้ จำนวน 16 คน

1. ศาสตราจารย์ เสน่ห์ จามริก	ประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
2. ศาสตราจารย์ ดร. ปริญญา นุดาลัย	กรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
3. ท่านผู้หญิง ดร. สุชาวัลย์ เสถียรไทย	ประธานสถาบันธรรมรัฐเพื่อการพัฒนาสังคม และสิ่งแวดล้อม และกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
4. ศาสตราจารย์ ดร. สนิท อักษรแก้ว	ประธานสถาบันสิ่งแวดล้อมไทยและกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
5. ศาสตราจารย์ นพ. วันชัย วัฒนศัพท์	ผู้ทรงคุณวุฒิ สถาบันพระปกเกล้า
6. นายแพทย์กรรชิต คุณาวุฒิ	ผู้อำนวยการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติสาขา เขตพื้นที่ระยอง
7. นายสุรชัย แสงทักษิณ	ผู้อำนวยการสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 13 (ชลบุรี)
8. นายสุรพันธ์ กลิ่นขจร	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ผังเมือง 8 ว สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดระยอง

9. นายชูชัย สิ้นธวงษ์	อุตสาหกรรมจังหวัดระยอง
10. นายไอพาร รุ่งเรืองสุวรรณ	ประธานหอการค้า จังหวัดระยอง
11. นายสมพงษ์ โสภณ	นายกเทศมนตรีเมืองมาบตาพุด
12. นายเหรียญ นิจรัญญ์	นายกเทศมนตรีตำบลบ้านฉาง
13. นายอิทธิพล แจ่มแจ่ม	ประธานชมรมคณะกรรมการชุมชนเทศบาลเมืองมาบตาพุด
14. นางสุปราณี จงดีไพศาล	ผู้อำนวยการฝ่ายสวัสดิการสาธารณสุขสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
15. รศ. ดร. บรรเจิด สิงคะเนติ	อาจารย์คณะนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
16. ดร. เศรษฐน์ สุขกำเนิด	อาจารย์คณะเศรษฐศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

นักวิจัยโครงการที่ร่วมประชุม จำนวน 18 คน

1. ดร. สมฤดี นิโครวัฒน์นึ่งยง	ผู้อำนวยการอาวุโส สถาบันสังฆวาลลอมไทยและหัวหน้าโครงการ
2. ดร. ถวิลวดี บุรีกุล	ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาสถาบันพระปกเกล้า
3. นางเรวดี ประเสริฐเจริญสุข	ผู้อำนวยการมูลนิธิเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
4. นายศรีสุวรรณ จรรยา	กรรมการสังฆวาลลอม สภานายความ
5. นายวัชรวิธา ธิตินันท์	พนักงานบริหารโครงการวิจัยสถาบันพระปกเกล้า
6. นายชัยวัชร พรหมจิตติพงศ์	พนักงานบริหารโครงการวิจัยสถาบันพระปกเกล้า
7. นางสาวเกศินี แก้วเนจริญ	เจ้าหน้าที่รณรงค์และเผยแพร่มูลนิธิเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
8. นางสาวแก้วตา ธีมอิน	เจ้าหน้าที่มูลนิธิเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
9. นางสาวอภิญา ทะวิสัย	เจ้าหน้าที่มูลนิธิเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
10. นางสาวสุรางค์รัตน์ จำเนียรพล	นักวิจัยสถาบันวิจัยสังคมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายงานสรุปผลการประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาและนักวิจัย

11. นายสันต์ชัย รัตนขวัญ	ผู้ช่วยนักวิจัย สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
12. นายจักรพงศ์ พงศ์เวชรักษ์	ผู้จัดการสื่อสิ่งพิมพ์ สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย
13. นางสาวรากร น้อยพันธ์	รองนักวิจัย สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย
14. นางสาววรรณ ชายไพฑูรย์	รองนักวิจัย สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย
15. นางสาวณัฐนิช สุนสวัสดิ์	รองนักวิจัย สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย
16. นางสาวธิดาวีสุทธิ์ จันทน์เครือ	รองนักวิจัย สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย
17. นายธนภัทร สุขเกษม	เจ้าหน้าที่โครงการ สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย
18. นางสาวนิษฐา ไกรคุ้ม	เลขานุการ สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย

นักวิจัยโครงการที่ไม่สามารถเข้าร่วมประชุมได้ จำนวน 6 คน

1. นายบัณฑิต เศรษฐศิโรตม์	ผู้อำนวยการโครงการยุทธศาสตร์นโยบายฐาน ทรัพยากร คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
2. รศ. สุรัชย์ หวันแก้ว	ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. ดร. จำเนียร วรรัตน์ชัยพันธุ์	ผู้อำนวยการอาวุโส สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย
4. นายไพโรจน์ พลเพชร	เลขาธิการสมาคมสิทธิเสรีภาพของประชาชน
5. นางสาวณัฐจิภา บุรณะคงคาศรี	รองนักวิจัย สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย
6. นางสาวอัจฉิมา มีพริ้ง	ผู้ประสานงานโครงการ สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย

เปิดประชุมเวลา 13.30 น.

สรุปผลการประชุม**ช่วงนำเสนอรายละเอียดโครงการธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม มาบตาพุด**

1. การประชุมเริ่มต้นด้วยการกล่าวต้อนรับ โดย ดร. ไชยยศ บุญญาภิจ รองประธานสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย และกล่าวเปิดการประชุม โดย ดร. มณฑิพย์ ศรีรัตนทา ทาบุญกานอน อธิบดีกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
2. ดร. สมฤดี นิโครวัฒน์ยิ่งยง ผู้อำนวยการอาวุโส สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย นำเสนอภาพรวมการดำเนินงานโครงการธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม มาบตาพุด โดยกล่าวถึงสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย ซึ่งเป็นองค์กรภาคประชาสังคมที่เป็นอิสระได้เห็นความสำคัญในปัญหาความขัดแย้งอัน

เนื่องมาจากการพัฒนาอุตสาหกรรมและผลกระทบต่อในพื้นที่มาบตาพุด และมีความเห็นว่าธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมเป็นหัวใจสำคัญประการหนึ่งที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน จึงได้ริเริ่มโครงการธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม มาบตาพุด ขึ้น โดยได้รับความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมประเทศไทย⁵⁵ ในการประเมิน และใช้ตัวชี้วัดธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม (The Access Initiative, TAI) ซึ่งเครือข่ายฯ ดังกล่าวได้ใช้ประเมินธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมในระดับชาติมาแล้วรวม 3 รอบ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 ในการประเมินแต่ละรอบใช้กรณีศึกษาประมาณ 20 กรณีศึกษา

3. แหล่งทุนสนับสนุนการดำเนินงานโครงการ คือ กองทุนบริการสังคม สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย
4. การดำเนินงานโครงการแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 เป็นการประเมินธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมทั้ง 3 กรณี หลังจากนั้นในระยะที่ 2 จะจัดกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะประชาชน โดยวิธีการดำเนินงานในระยะที่ 1 มีดังต่อไปนี้
  - 1) เครือข่ายธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมจะประเมินธรรมาภิบาลของกระบวนการที่นำไปสู่การอนุมัติแผนและผังเมืองใน 3 กรณีศึกษา ดังนี้
    - (1) แผนแม่บทอุตสาหกรรมปิโตรเคมีระยะที่ 3 พ.ศ. 2547-2561
    - (2) แผนปฏิบัติการลดและขจัดมลพิษในพื้นที่จังหวัดระยอง พ.ศ. 2550-2554
    - (3) ผังเมืองรวมบริเวณอุตสาหกรรมหลักและชุมชน จังหวัดระยอง พ.ศ. 2546
แก้ไข พ.ศ. 2548 และ พ.ศ. 2549
  - 2) จัดให้มีคณะกรรมการที่ปรึกษาของโครงการ ประกอบไปด้วย ผู้มีส่วนได้เสียและผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการทุกภาคส่วน เพื่อให้เกิดความเป็นกลางและยุติธรรม
  - 3) จัดให้มีกิจกรรมสื่อสารสาธารณะเป็นระยะ เช่น จัดทำและเผยแพร่จดหมายข่าว แผ่นพับ บทความ แอลงข่าว นำนักข่าวลงพื้นที่มาบตาพุด การจัดสัมมนาเผยแพร่ผลการศึกษา เว็บไซต์โครงการ (www.tei.or.th/Maptapud) และอีเมลโครงการ (maptapud@tei.or.th) เป็นต้น
  - 4) พัฒนาสมรรถนะของประชาชนในพื้นที่ในการเข้าใจธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม (ดำเนินการในระยะที่ 2)

⁵⁵ เครือข่ายธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม ประเทศไทย (TAI Thailand) เป็นเครือข่ายองค์กรร่วมดำเนินงานโครงการธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม ได้แก่ สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย สถาบันพระปกเกล้า มูลนิธิเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โครงการยุทธศาสตร์นโยบายฐานทรัพยากรภาคได้สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และกรณีโครงการมาบตาพุดมีสถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สภาทนายความ สมาคมสิทธิเสรีภาพของประชาชน พร้อมด้วยนักวิชาการอิสระเข้าร่วมในเครือข่ายด้วย

รายงานสรุปผลการประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาและนักวิจัย

5. ภาพรวมของการประเมิน คือ การประเมินด้านกฎหมาย การดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ และความสัมฤทธิ์ผลที่เกิดขึ้น ของ 3 ประเด็น คือ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม ในแผนผังเมืองว่าเป็นอย่างไร
6. การศึกษานี้เป็นการค้นหาช่องทางในการปรับปรุงการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของกระบวนการดำเนินงานแต่ละแผนผังเมือง ไม่ใช่การประเมินว่าแผนและผังเมืองเหล่านี้ดีหรือไม่ ไม่ใช่การจับผู้ร้ายหรือหาคนผิด
7. ตัวชี้วัดธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมมาจากการพัฒนาาร่วมกันระหว่างสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย และองค์กรต่างๆ ใน 6 ประเทศ จึงไม่ใช่ตัวชี้วัดที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ ในปัจจุบันประเทศต่างๆ ใช้ตัวชี้วัดนี้แล้วกว่า 40 ประเทศ สำหรับประเทศไทย คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารทางราชการ กำลังจะเข้าร่วมเป็นภาคีเครือข่ายนี้
8. การวิจัยในโครงการนี้ นักวิจัยจะดำเนินการตามแนวทาง (guidelines) การประเมินของแต่ละตัวชี้วัด ซึ่งประกอบด้วย รายละเอียดแนวทางการประเมิน วิธีการประเมิน ขอบเขตการประเมิน และนิยามความหมายของคำสำคัญต่างๆ

สรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากที่ประชุม

9. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัยและแนวทางการประเมิน
  - ควรพิจารณานำหลักความรับผิดชอบ (accountability) มาอยู่ในกระบวนการเข้าถึงความยุติธรรมด้วย หรืออาจเขียนไว้ในข้อเสนอแนะของการวิจัยต่อไป
  - การประเมินโดยใช้ตัวชี้วัดในลักษณะนี้เป็น objective (ภาวีสัย) จึงควรนิยามให้ชัดเจนว่าถามอะไร วัดอะไร
  - การคัดเลือกผู้มีส่วนได้เสียของแต่ละแผนผังเมืองที่ประเมินควรพิจารณาให้ครอบคลุมทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง
  - การเก็บข้อมูลควรเพิ่มเติมการจัดสนทนากลุ่มเพื่อค้นหาคำตอบของงานวิจัย ตัวอย่างกลุ่มต่างๆ อาจแบ่งได้เป็น กลุ่มอาชีพ กลุ่มอุตสาหกรรม กลุ่มร้องเรียน และกลุ่มองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น
  - นอกเหนือจากการประเมินโดยใช้ตัวชี้วัดธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม การวิจัยนี้ควรพิจารณานำคำถามเชิงสังเคราะห์มาใช้เพิ่มเติม เพื่อให้ครอบคลุมถึงปัญหาและมิติที่ขาดหายไปของการวิจัยภายใต้กรอบของตัวชี้วัด โดยอาจทำเป็นคำถามเชิงสังเคราะห์อย่างน้อย 1 ข้อ สำหรับแต่ละหมวด

- การวิจัยควรนำข้อมูลเชิงปริมาณมาประยุกต์ใช้เพื่อประเมินธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมด้วย เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือของงานวิจัย
- การวิจัยควรพิจารณาภาพรวมและบริบทของการพัฒนาในพื้นที่มาบตาพุดว่าเป็นอย่างไร เช่น การประเมินธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมของแผนแม่บทอุตสาหกรรมปิโตรเคมีระยะที่ 3 ควรพิจารณาเรื่องผังเมืองและมลพิษร่วมด้วย รวมทั้งควรพิจารณาช่วงระยะเวลาของแผนแม่บทอุตสาหกรรมปิโตรเคมีทั้ง 3 ระยะ รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพื้นที่มาบตาพุดในทุกๆระดับ
- การประเมินแผนปฏิบัติการลดและขจัดมลพิษในพื้นที่จังหวัดระยอง พ.ศ. 2550-2554 ควรประเมินกระบวนการจัดทำและการดำเนินงานตามแผนในภาพรวมของแผน ส่วนอีก 2 แผนผัง ควรพิจารณาผลการดำเนินงานตามแผนผังว่าเป็นอย่างไรมากกว่าการประเมินกระบวนการจัดทำ
- ธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องค่อนข้างใหม่ เป็นการมองไปข้างหน้า หากประเมินแล้ว ผลออกมาไม่น่าพอใจเท่าที่ควร ไม่ควรมองว่าเป็นเรื่องผิดเรื่องถูก เพราะช่วงเวลากวอบกติกาสังคม และบริบทแวดล้อมต่างๆ ของการจัดทำแต่ละแผน/ผังเมืองแต่ละฉบับแตกต่างกัน ยกตัวอย่างเช่น การจัดทำแผนปฏิบัติการลดและขจัดมลพิษฯ จัดทำขึ้นหลังจากแผนแม่บทอุตสาหกรรมปิโตรเคมีระยะที่ 3 พ.ศ. 2547-2561 และ ผังเมืองรวมบริเวณอุตสาหกรรมหลักและชุมชน จังหวัดระยอง พ.ศ. 2546 ฉบับแก้ไข พ.ศ. 2548 และ พ.ศ. 2549 ทำให้การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมอาจมีมากกว่า

10. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการคัดเลือกกรณีศึกษา

- เนื่องจากข้อจำกัดในด้านงบประมาณ ระยะเวลา และความสำคัญและจำเป็นของการบังคับใช้แผนต่างๆ การประเมินธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมในครั้งนี้ จึงประเมินเฉพาะ 3 แผน/ผังเมืองดังกล่าวข้างต้นซึ่งเป็นแผนที่ใช้อยู่ในปัจจุบันเท่านั้น ไม่ได้ประเมินแผนและผังเมืองฉบับอื่นๆ เช่น แผนแม่บทอุตสาหกรรมปิโตรเคมี ระยะที่ 1 และ ระยะที่ 2 เป็นต้น

11. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับข้อพึงปฏิบัติในการวิจัย

- การวิจัยต้องปราศจากอคติและกระบวนการประเมินต้องให้ความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

รายงานสรุปผลการประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาและนักวิจัย

12. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพของการวิจัย (peer review)
- การประเมินคุณภาพของการวิจัยมีกลไกดำเนินการใน 2 ระดับ คือ 1) การประเมินภายในโครงการโดยคณะนักวิจัยโครงการ โดยการนัดประชุมนำเสนอความก้าวหน้าและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันเป็นประจำทุกเดือน และ 2) การประเมินโดยหน่วยงาน/บุคคลภายนอก คือ คณะกรรมการที่ปรึกษาโครงการ โดยการนัดประชุมรับฟังความเห็นและข้อเสนอแนะ คณะกรรมการที่ปรึกษาโครงการ ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนได้เสียกับกรณีศึกษาที่ประเมิน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน ภาคอุตสาหกรรม และภาคประชาชน เป็นต้น รวมจำนวน 40 คน
13. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประเมินผังเมืองรวมบริเวณอุตสาหกรรมหลักและชุมชน จังหวัดระยอง พ.ศ. 2546 แก้ไข พ.ศ. 2548 และ พ.ศ. 2549
- การประเมินธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมของผังเมืองรวมมาบตาพุดเป็นเรื่องที่ดี เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงกระบวนการวางผังเมืองให้ดีขึ้น การประเมินผังเมืองรวมมาบตาพุดควรพิจารณาข้อมูลอย่างรอบด้าน ทั้งกฎหมาย นโยบายที่เกี่ยวข้อง กระบวนการวางผังและดำเนินงานด้านผังเมือง เพราะผังเมืองเกี่ยวข้องกับทุกภาคส่วนโดยเฉพาะอย่างยิ่งการวางผังเมืองรวมในพื้นที่มาบตาพุดซึ่งวางผังโดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาประเทศที่ต้องการให้พื้นที่แห่งนี้เป็นพื้นที่อุตสาหกรรม
  - ที่ผ่านมากรมโยธาธิการและผังเมืองได้ถ่ายโอนภารกิจการวางผังเมืองไปให้ท้องถิ่นแล้วรวมทั้งการถ่ายโอนภารกิจให้แก่เทศบาลเมืองมาบตาพุด จังหวัดระยอง ซึ่งถ่ายโอนไปแล้วตั้งแต่ พ.ศ. 2548
  - กฎหมายว่าด้วยการผังเมืองเป็นกฎหมายที่ให้ความสำคัญกับความเป็นประชาธิปไตย โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้วยการเปิดโอกาสให้มีการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่างน้อย 1 ครั้ง
  - การวิจัยควรศึกษาเพิ่มเติมว่ากรณีปัญหาด้านผังเมืองที่เกิดขึ้นมีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนหรือไม่อย่างไร
  - การวิจัยควรพิจารณาศึกษาเพิ่มเติมว่าคณะกรรมการผังเมืองมีระบบรองรับเรื่องความรับผิดชอบหรือไม่อย่างไร เนื่องจาก อำนาจการตัดสินใจด้านผังเมืองทั้งหมดขึ้นอยู่กับคณะกรรมการผังเมือง
  - การวิจัยควรพิจารณาศึกษาเพิ่มเติมเรื่องการประเมินการรับรู้เรื่องผังเมืองของประชาชน ทั้งก่อนและหลังการเปลี่ยนแปลงด้านผังเมือง

14. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประเมินแผนปฏิบัติการลดและขจัดมลพิษในพื้นที่จังหวัดระยอง พ.ศ. 2550-2554

- แผนปฏิบัติการลดและขจัดมลพิษฯ จัดทำขึ้นท่ามกลางวิกฤติปัญหามลพิษที่เกิดขึ้น จึงไม่ใช่แผนตามระยะปกติ แผนนี้ระยะ 5 ปี หลายๆ โครงการยังไม่จบในช่วงของการวิจัยนี้ จึงมีคำถามเรื่องการประเมินนี้ว่าจะดำเนินการให้ครบถ้วนทุกด้านได้อย่างไร
- การประเมินแผนปฏิบัติการลดและขจัดมลพิษฯ ควรเปรียบเทียบกับมีธรรมาภิบาลจริงหรือไม่ ระหว่างการทำแผนในยุคปัจจุบันซึ่งมีนโยบายเรื่องธรรมาภิบาล กับในยุคที่ไม่ มีนโยบายเรื่องธรรมาภิบาล นอกจากนี้ ควรพิจารณาว่ากลไกการผลักดันให้แผนปฏิบัติการนี้นำไปสู่การปฏิบัติได้จริงนั้น ความเป็นธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม มากน้อยแค่ไหน และตอนท้ายจึงดูรายโครงการย่อยเป็นกรณีตัวอย่าง
- การวิจัยควรพิจารณาประเมินกระบวนการจัดทำและผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการลดและขจัดมลพิษฯ
- การประเมินแผนปฏิบัติการลดและขจัดมลพิษฯ ควรพิจารณาประเด็นเรื่องความรับผิดชอบว่ามีหรือไม่ อย่างไร

15. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประเมินแผนแม่บทอุตสาหกรรมปิโตรเคมีระยะที่ 3 พ.ศ. 2547-2561

- การประเมินแผนแม่บทอุตสาหกรรมปิโตรเคมีระยะที่ 3 พ.ศ. 2547-2561 ควรพิจารณาเรื่องกลไกในการปรับปรุงแผนแม่บทฯ นี้ว่ามีหรือไม่ อย่างไร รวมถึงพิจารณาระยะเวลาในการทบทวนและประเมินผลแผนแม่บทฯ ว่ามีหรือไม่ อย่างไร เนื่องจากระยะเวลาการปฏิบัติการตามที่แผนแม่บทฯ กำหนดไว้ คือ ระยะเวลา 14 ปี (พ.ศ. 2547-2561) ซึ่งเป็นระยะเวลาค่อนข้างนานมากพอสมควร
- การวิจัยควรพิจารณาเรื่องการนำชุดตัวชี้วัดธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมนี้ไปประเมินแผนแม่บทอุตสาหกรรมปิโตรเคมีระยะที่ 1 และ ระยะที่ 2 เพิ่มเติม
- การวิจัยควรคำนึงถึงเรื่องผลกระทบที่ซับซ้อนที่เกี่ยวข้องกับแผนแม่บทอุตสาหกรรมปิโตรเคมีฯ นี้
- การวิจัยควรพิจารณาผลการดำเนินงานของหน่วยงานปฏิบัติการตามแผน (implement) ว่ามีธรรมาภิบาลในการดำเนินงานหรือไม่อย่างไร

16. การประเมินด้านกฎหมายและการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม

- การเข้าถึงความยุติธรรมกับการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมเป็นคนละประเด็นกัน มีความแตกต่างกัน ผู้วิจัยควรพิจารณาในประเด็นนี้ให้ชัดเจน

รายงานสรุปผลการประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาและนักวิจัย

- การประเมินกฎหมายควรพิจารณาว่ากฎหมายสามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ อย่างไร
17. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการจัดทำข้อเสนอแนะของการวิจัย
- การประเมินธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมในครั้งนี้เป็นมุมมองไปข้างหน้า เพื่ออนาคต จึงเป็นเรื่องที่ดี ผลการประเมินหรือคะแนนที่ออกมาไม่สำคัญ ประเด็นสำคัญ คือ การทำอะไรให้คะแนนดีขึ้น ดังนั้น การจัดทำข้อเสนอแนะจึงควรละเอียด ชัดเจน และสร้างสรรค์ นำไปสู่การประสานความร่วมมือที่ดีในอนาคต
  - การวิจัยควรพิจารณาหลักการป้องกันไว้ก่อน (precautionary principle) มาใช้กับการวางแผนการพัฒนาทุกเรื่องในพื้นที่มาบตาพุด
  - การวิจัยควรมีข้อเสนอเรื่องการช่วยเหลือกลุ่มคนด้อยโอกาส (เช่น คนจน คนพิการ ฯลฯ) เพื่อให้สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่มาบตาพุดได้มากยิ่งขึ้น
18. ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานต่อไปหลังเสร็จสิ้นโครงการ (ระยะที่ 1)
- หลังจากประเมินธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมแล้ว ภารกิจต่อไป คือ การผลักดันผลการศึกษาไปสู่การเปลี่ยนแปลง และปรับปรุงการดำเนินงานเกี่ยวกับพื้นที่มาบตาพุดต่อไปในอนาคต กรณีตัวอย่าง เช่น ประเทศยูกันดาจัดทำกฎหมายข้อมูลข่าวสารหลังการประเมินธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม
  - คณะกรรมการที่ปรึกษาโครงการนี้มีผู้มีส่วนได้เสียมาหนึ่งร่วมเป็นคณะกรรมการด้วย ผลการประเมินของทุกแผนผังเมืองในโครงการนี้จึงควรนำไปสู่แนวทางการพัฒนาพื้นที่มาบตาพุดเชิงสร้างสรรค์ ไม่อยากให้เห็นผลการประเมินนำไปสู่ความขัดแย้งหรือการฟ้องร้อง
  - การดำเนินงานโครงการนี้ต่อไปในระยะที่ 2 จะเป็นเรื่องการพัฒนาขีดความสามารถของประชาชนในพื้นที่

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

19. หากจะนำตัวชี้วัดธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมไปประยุกต์ใช้กับโรงงานอุตสาหกรรม จะต้องประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม ไม่สามารถใช้ได้โดยตรง
20. การวิจัยนี้ควรพิจารณาศึกษาเพิ่มเติมเรื่องธรรมาภิบาลในการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (environmental impact assessment, EIA) ว่ามีธรรมาภิบาลมากน้อยเพียงใด เพราะการจัดทำรายงานต้องมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ

ธรรมภิบาลสิ่งแวดล้อม มาบตาพุด

เปิดประชุมเวลา 16:00 น.

นางสาววรากร น้อยพันธ์

บันทึกรายงานสรุปผลการประชุม

ดร. สมฤดี นิโครพัฒน์ยิ่งยง

ตรวจรายงานสรุปผลการประชุม

2. รายงานสรุปผลการประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาและนักวิจัย ครั้งที่ 2

การประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาและนักวิจัย ครั้งที่ 2 จัดขึ้นในวันอังคารที่ 11 มีนาคม 2551 เวลา 13.00–17.00 น. ณ ห้องประชุม 303-304 กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมผู้เข้าร่วมประชุมมีจำนวนทั้งหมด 55 คน ประกอบด้วย คณะกรรมการที่ปรึกษาและผู้แทน 31 คน ผู้รับเชิญพิเศษ 9 คน และคณะนักวิจัย 15 คน ดังรายชื่อต่อไปนี้

คณะกรรมการที่ปรึกษาโครงการและผู้แทนที่เข้าร่วมประชุมจำนวน 31 คน

1. ศาสตราจารย์ ดร. สนิท อักษรแก้ว ประธานสถาบันสิ่งแวดล้อมไทยและกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
2. ศาสตราจารย์ ดร. ปริญา นุตาลัย ประธานอนุกรรมการศึกษาความสัมพันธ์ด้านสุขภาพอนามัยของประชาชนกับปริมาณสารพิษในพื้นที่จังหวัดระยอง
3. นายรัชดา สิงคาลวณิช อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม
4. นายชนินทร์ ทองธรรมชาติ รองเลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
5. ดร. ทวีสุข พันธุ์เพ็ง นักวิชาการสิ่งแวดล้อม 10 ชช สำนักงานที่ปรึกษากรมอนามัย (ผู้แทนอธิบดีกรมอนามัย)
6. นายวีรพงศ์ ไชยเพิ่ม ผู้อำนวยการฝ่ายอำนวยการสำนักงานนิคมอุตสาหกรรมและท่าเรืออุตสาหกรรม (ผู้แทนผู้ว่าการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย)
7. นายอรุณ แห่งถาวร วิศวกร 8 การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
8. นางอารณ์ ธิบัติ เศรษฐกร 7 การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
9. นายปรีชา รัตนรงค์ ผู้อำนวยการสำนักผังเมืองรวมและผังเมืองเฉพาะกรมโยธาธิการและผังเมือง
10. นายสุรชัย คุ่มสิน เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 8 (ผู้แทนเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ)
11. นายพันศักดิ์ ธีรมงคล นักวิชาการสิ่งแวดล้อม 8 (ผู้แทนอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ)

ธรรมภิบาลสิ่งแวดล้อม มาบตาพุด

12. นางสาวเกศินี อนุะพานัก

นักวิชาการสิ่งแวดล้อม 8 ว

(ผู้แทนอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ)

13. ดร. นลินี ศรีพวง

นักวิชาการสาธารณสุข 7

สำนักโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม
และ ผู้แทนรองอธิบดีกรมควบคุมโรค

14. นายพีระวัฒน์ รุ่งเรืองศรี

ผู้อำนวยการสำนักงานนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด

15. นางสาวปฐมมา ฤกษ์เสน

นักวิทยาศาสตร์ 6 สำนักงานนิคมอุตสาหกรรม
มาบตาพุด

16. ดร. แฟรดาซ์ มาเหลี่ยม

นักวิชาการสิ่งแวดล้อม 6 ว

ศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อม

(ผู้แทนอธิบดีกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม)

17. นางสาวอรสา นิลประกอบกุล

นักวิชาการสิ่งแวดล้อม 6 ว (ผู้แทนผู้อำนวยการ
สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 13 ชลบุรี)

18. นายพัลลภ อัมพรไพบูลย์

นักวิชาการสิ่งแวดล้อม 6 ว (ผู้แทนผู้อำนวยการ
สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 13 ชลบุรี)

19. นายแพทย์กรรชิต คุณาวุฒิ

ผู้อำนวยการสำนักงานหลักประกันสุขภาพ
แห่งชาติ สาขาเขตพื้นที่ระยอง

20. นายสมจิตร จันท์ผลึก

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 6 ว

(ผู้แทนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
จังหวัดระยอง)

21. นายอดิศักดิ์ อูร์เคนทร์

หัวหน้าฝ่ายโรงงานอุตสาหกรรม

(ผู้แทนอุตสาหกรรม จ.ระยอง)

22. นายสมประสงค์ ประเสริฐ

เลขานุการนายกเทศมนตรี

(ผู้แทนนายกเทศมนตรีเมืองมาบตาพุด)

23. นางสาวพัชรินทร์ ไชยสุทธิ์

ผู้อำนวยการกองสาธารณสุข

สำนักงานเทศบาลเมืองบ้านฉาง

(ผู้แทนนายกเทศมนตรีเมืองบ้านฉาง)

24. นายเหรียญ นิจริญ

นายกเทศมนตรีตำบลบ้านฉาง

25. นายอิทธิพล แจ่มแจ้ง

ประธานชมรมคณะกรรมการชุมชนเทศบาล
เมืองมาบตาพุด

26. นายพิภพ พฤษมาศน์

ผู้อำนวยการสถาบันปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย

รายงานสรุปผลการประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาและนักวิจัย

27. ดร. สมรัตน์ ยินดีพิท	ที่ปรึกษาด้านความปลอดภัยอาชีวอนามัยและ สิ่งแวดล้อม สถาบันปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย
28. นายรังษี จัยมณี	ประธานฝ่ายสิ่งแวดล้อม หอการค้า จ.ระยอง (ผู้แทนประธานหอการค้า จ.ระยอง)
29. นายสมชาย หวังวัฒนาพานิช	ประธานชมรมผู้ประกอบการโรงงานในนิคม อุตสาหกรรมมาบตาพุด
30. นายศุภกิจ นันทะวรการ	นักวิจัย มูลนิธินโยบายสุขภาพ
31. ดร. ชัชชม อรรถภิญญ์	ผู้อำนวยการสถาบันกฎหมายอาญา

ผู้รับเชิญพิเศษที่เข้าร่วมประชุม จำนวน 9 คน

1. นางปริยาภรณ์ วิเวกาภิรัตน์	ที่ปรึกษาปลัดกระทรวงพลังงาน
2. นายสุรพงษ์ พงษ์สุวรรณ	วิศวกร 8 ว กรมธุรกิจพลังงาน ทีมงานปลัดกระทรวงพลังงาน
3. ดร. พรพิมล วราทร	ผู้อำนวยการส่วนพัฒนาวิชาการและแผนงาน กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
4. นายสมหมาย เอี่ยมมงคลสกุล	นักผังเมือง 5 สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดระยอง
5. นายเจริญ ปาคร	หัวหน้ากลุ่มงานผังเมือง สำนักการช่าง สำนักงานเทศบาลเมืองมาบตาพุด
6. นางภาวณี สวัสดิรักษ์	นักวางแผนภาคและเมือง เครือข่ายวางแผนและผังเมืองเพื่อสังคม
7. ดร. พิเชษฐ เมลลันนท์	นักวิจัยอิสระ ที่วิจัยปัญหาตุลาการศาสตร์
8. นางนิลบล ชัยอิทธิพรวงศ์	นักวิจัยอิสระ ที่วิจัยปัญหาตุลาการศาสตร์
9. นายปฎิญาณ ห่อสกุลสุวรรณ	นักวิจัยอิสระ ที่วิจัยปัญหาตุลาการศาสตร์

คณะกรรมการที่ปรึกษาโครงการที่ไม่สามารถเข้าร่วมการประชุมได้ จำนวน 14 คน

1. ศาสตราจารย์ เสน่ห์ จามริก	ประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
2. ท่านผู้หญิง ดร. สุชาวัลย์ เสถียรไทย	ประธานสถาบันธรรมรัฐเพื่อการพัฒนาสังคม และ สิ่งแวดล้อม และกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
3. นายวีรวัฒน์ ธีรประสารณ์	ประธานคณะทำงานวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

4. นพ. อ่ำพล จินดาวัฒนะ รักษาการแทนเลขาธิการคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ
สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ
5. ศาสตราจารย์ นพ. วันชัย วัฒนศัพท์ ผู้ทรงคุณวุฒิ สถาบันพระปกเกล้า
6. นายวีระพงษ์ บุญญาสุนทร ผู้อำนวยการกองนิติการ กรมโยธาธิการและผังเมือง
7. นายสุรพันธ์ กลิ่นขจร เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ผังเมือง 8 ว
สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดระยอง
(ปัจจุบันดำรงตำแหน่งโยธาธิการและผังเมือง
จังหวัดตราด)
8. นพ. วิวัฒน์ วิริยะกิจจา นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดระยอง
9. นายสุทธิ อัครมาศย์ ผู้ประสานงานเครือข่ายภาคประชาชนระยอง
10. นายศุภชัย วัฒนางกูร ประธานกลุ่มอุตสาหกรรมปิโตรเคมี
สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
11. นางสุปราณี จงดีไพศาล ผู้อำนวยการฝ่ายสวัสดิการสาธารณสุข
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
12. รศ. ดร. นันทวรรณ วิจิตรวาทการ คณบดีคณะสาธารณสุขศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ศูนย์รังสิต)
13. รศ. ดร. บรรเจิด สิงคะเนติ อาจารย์คณะนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
14. ดร. เดชรัตน์ สุขกำเนิด อาจารย์คณะเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

นักวิจัยโครงการที่ร่วมประชุม จำนวน 15 คน

1. ดร. สมฤดี นิโครพัฒน์ยิ่งยง ผู้อำนวยการอาวุโส สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย
และหัวหน้าโครงการ
2. นางเรวดี ประเสริฐเจริญสุข ผู้อำนวยการมูลนิธิเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
3. นายไพโรจน์ พลเพชร เลขาธิการสมาคมสิทธิเสรีภาพของประชาชน
4. นายบัณฑิตุเรศ เศรษฐศิริโรตม์ ผู้อำนวยการโครงการยุทธศาสตร์นโยบายฐาน
ทรัพยากร คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
5. นายศรีสุวรรณ จรรยา กรรมการสิ่งแวดล้อม สมทนายความ
6. นายวัชราร ธิตินันท์ พนักงานบริหารโครงการวิจัย
สถาบันพระปกเกล้า

รายงานสรุปผลการประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาและนักวิจัย

7. นางสาวเกศินี แก้วนเจริญ	เจ้าหน้าที่รณรงค์และเผยแพร่ มูลนิธิเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
8. นางสาวสุรางค์รัตน์ จำเริญพล	นักวิจัย สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
9. นางสาวรากร น้อยพันธ์	รองนักวิจัย สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย
10. นางสาววรรณ ชายไพฑูรย์	รองนักวิจัย สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย
11. นางสาวธิดาวิสุทธิ์ จันทน์เครือ	รองนักวิจัย สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย
12. นางสาววิรงรอง ดวงใจ	รองนักวิจัย สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย
13. นายธนภัทร สุขเกษม	เจ้าหน้าที่โครงการ สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย
14. นางสาวนิษฐา ไกรคุ้ม	เลขานุการผู้อำนวยการอาวุโส สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย
15. นางสาวสุพัตรา ศรีปัจฉิม	ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ TBCSD สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย

นักวิจัยโครงการที่ไม่สามารถเข้าร่วมประชุมได้ จำนวน 12 คน

1. ดร. จำเียร วรรณชัยพันธ์	ผู้อำนวยการอาวุโส สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย
2. ดร. ถวิลวดี บุรีกุล	ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า
3. รศ. สุริชัย หวันแก้ว	ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. นายสัญญาชัย รัตนขวัญ	ผู้ช่วยนักวิจัย สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
5. นางสาวแก้วตา ธัมอิน	เจ้าหน้าที่มูลนิธิเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
6. นางสาวอภิกัญญา ทะวิสัย	เจ้าหน้าที่มูลนิธิเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
7. นายวิพล กิตติศาสตร์ชัย	นักวิชาการอิสระ
8. นางสาวดรุณี ไพศาลย์พาณิชย์กุล	นักวิชาการอิสระ
9. นางสาวนงพัลค์ จันเจริญ	รองนักวิจัยอาวุโส สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย
10. นางสาวณัฐจิภา บุรณะคงคาศรี	รองนักวิจัย สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย
11. นางสาวอัจฉิมา มีพริ้ง	ผู้ประสานงานโครงการ สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย
12. นายฉานกร เมามา	เจ้าหน้าที่ภาคสนาม สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย

เปิดประชุมเวลา 13.20 น.

สรุปผลการประชุม

ช่วงนำเสนอรายละเอียดโครงการธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม มาบตาพุด

1. การประชุมเริ่มต้นด้วยการกล่าวต้อนรับ โดย ศาสตราจารย์ ดร. สนิท อักษรแก้ว ประธานสถาบันสิ่งแวดล้อมไทยและกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
2. ดร. สมฤดี นิโครวัฒน์ยิ่งยง ผู้อำนวยการอาวุโส สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย นำเสนอภาพรวมการดำเนินงานโครงการธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม มาบตาพุด ซึ่งแหล่งทุนสนับสนุนการดำเนินงานโครงการ คือ กองทุนบริการสังคม สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย แนะนำคณะนักวิจัยโครงการ และนักวิจัยที่ร่วมนำเสนอผลการศึกษาในโครงการ ซึ่งนำเสนอโดยใช้ power point ประกอบการบรรยาย ทั้งนี้ โครงการฯ ได้นำเสนอเอกสารร่างรายงานผลการศึกษาของโครงการทั้งหมดไปยังคณะกรรมการที่ปรึกษาโครงการเพื่อพิจารณาล่วงหน้าประมาณ 10 วัน หัวข้อและรายชื่อผู้ร่วมนำเสนอผลการศึกษาที่มีดังต่อไปนี้
  - 1) ผลการประเมินกฎหมายทั่วไป นำเสนอโดย นายไพโรจน์ พลเพชร สมาคมสิทธิเสรีภาพของประชาชน
  - 2) ผลการประเมินแผนแม่บทอุตสาหกรรมปิโตรเคมีระยะที่ 3 พ.ศ. 2547-2561 นำเสนอโดย นายวัชรวิธ ธิติพันธ์ สถาบันพระปกเกล้า นายบัณฑิตูร เศรษฐศิริโรจน์ โครงการยุทธศาสตร์นโยบายฐานทรัพยากร คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และนายศรีสุวรรณ จรรยา สมาทนายความ
  - 3) ผลการประเมินแผนปฏิบัติการลดและขจัดมลพิษในพื้นที่จังหวัดระยอง พ.ศ. 2550-2554 นำเสนอโดย นางเรวดี ประเสริฐเจริญสุขและนางสาวเกศินี แก้วนเจริญ จากมูลนิธิเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และ นางสาวสุรางค์รัตน์ จำเริญพล จากสถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
  - 4) ผลการประเมินผังเมืองรวมบริเวณอุตสาหกรรมหลักและชุมชน จังหวัดระยอง พ.ศ. 2546 แก้วไข พ.ศ. 2548 และ พ.ศ. 2549 นำเสนอโดย ดร. สมฤดี นิโครวัฒน์ยิ่งยง สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย

สรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากที่ประชุม

3. ข้อเสนอแนะในภาพรวม

- ควรจัดทำข้อเสนอแนะให้ชัดเจนมากขึ้น โดยให้รายละเอียดแนวทางวิธีการดำเนินงานตามข้อเสนอต่าง ๆ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปปรับใช้ได้ถูกต้องมากยิ่งขึ้น
- ควรเพิ่มเติมการเขียนสมมุติฐานการวิจัย
- ควรเขียนสาเหตุของปัญหาให้ชัดเจนมากขึ้น โดยอาจเขียนสรุปเป็นแผนผัง (diagram) ให้เห็นภาพรวมของปัญหาได้อย่างชัดเจนมากขึ้น
- ควรเพิ่มเติมการเขียนเชื่อมต่อหรือเรียงร้อยหรือประมวลภาพรวมของงานวิจัยทั้งหมดในโครงการ เพื่อไม่ให้งานดูแยกส่วนกัน
- ควรเสนอแนะช่องทางการสื่อสารให้ชัดเจนมากขึ้น สำหรับกรณีมาบตาพุด อาจแบ่งกลุ่มเป้าหมายในการสื่อสารได้เป็น 2 ระดับ คือ ส่วนกลาง และท้องถิ่น เพราะการพัฒนา มาบตาพุด เป็นประเด็นเชิงนโยบาย จึงเกี่ยวข้องกับภาพรวมการพัฒนา ระดับประเทศ (ส่วนกลาง) และการพัฒนาระดับพื้นที่ (ท้องถิ่น) เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว คนในกรุงเทพฯ ซึ่งอยู่ในส่วนกลางจึงควรมีสิทธิมีส่วนร่วม เช่น การแสดงความคิดเห็น การลงประชามติเกี่ยวกับเรื่องของมาบตาพุดเช่นเดียวกันคนในพื้นที่ที่มาบตาพุด สำหรับ ช่องทางการสื่อสารระดับท้องถิ่น อาจใช้วิธีการที่เรียกว่า บ-ว-ร ซึ่งหมายถึง บ้าน วัด โรงเรียน เป็นกลไกประสานการสื่อสาร
- ควรนำตัวชี้วัดที่ได้รับการประเมินว่าควรปรับปรุงแก้ไข (ตัวสีแดง) มาวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาว่าเกิดจากอะไร เช่น นโยบาย กระบวนการดำเนินงาน บุคลากร และ กฎหมาย เป็นต้น หลังจากนั้นจึงจัดทำข้อเสนอแนะในแต่ละประเด็นที่สำคัญ เมื่อทำ เช่นนี้แล้วจะทำให้การขยายผลไปสู่การปฏิบัติและแก้ไขปัญหาที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
- ควรพัฒนาช่องทางการสื่อสารให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย และเผยแพร่ข้อมูลภายใน ระยะเวลาที่เหมาะสม (เช่น 90 วัน) ก่อนการพิจารณาตัดสินใจ โดยในการดำเนินการ สามารถทำได้ใน 2 ระดับ คือ ส่วนกลาง และส่วนท้องถิ่น
- ควรนำเสนอข้อมูลทางเลือกประกอบการตัดสินใจที่ครอบคลุมทั้งด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐศาสตร์ สังคม และสุขภาพ โดยแสดงรายละเอียดให้เห็นว่าแต่ละทางเลือกมีข้อดี ข้อเสียเป็นอย่างไร

- ควรอธิบายเรื่องการส่งเสริมการมีส่วนร่วมให้ชัดเจนว่าแบ่งเป็นกี่ระดับ และควรมีส่วนร่วมอย่างไร ในขั้นตอนใดบ้าง จึงจะเป็นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอย่างแท้จริง และควรเพิ่มแรงจูงใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม และในประเด็นที่สำคัญควรจัดให้มีส่วนร่วมโดยวิธีการลงประชามติ เช่น การวางและจัดทำผังเมืองรวม
- ควรเพิ่มเติมเรื่องการทบทวนนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนามาบตาพุด และแผนผังเมืองที่เลือกเป็นกรณีศึกษา เนื่องจากสาเหตุของปัญหาอาจมีความเกี่ยวข้องกับนโยบายการพัฒนา เช่น นโยบายการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก
- ควรนำหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่ายมาประยุกต์ใช้ ยกตัวอย่างเช่น ผู้ที่ได้ประโยชน์จากการพัฒนาควรแบ่งปันรายได้เพื่อดูแลคุณภาพชีวิต รวมทั้งสุขภาพของคนในพื้นที่มาบตาพุดเป็นกรณีพิเศษ
- ควรระมัดระวังความเสี่ยงหรือปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการนำเสนอผลการศึกษา เพราะอาจนำไปสู่ปัญหาความขัดแย้ง และมีผลกระทบต่อโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ได้
- ในโอกาสต่อไปควรเพิ่มเติมจำนวนคณะกรรมการที่ปรึกษาโครงการในส่วนของชาวบ้านหรือประชาชนชาวบ้านที่มีความเชี่ยวชาญเรื่องมีส่วนร่วมของประชาชน
- ควรพิจารณาจัดทำข้อเสนอแนะอย่างรอบด้านและพิจารณาผลได้ผลเสียต่อทุกกลุ่ม เพราะบางเรื่องเป็นเรื่องละเอียดอ่อนที่อาจส่งผลกระทบต่อหลายฝ่าย เช่น การเปลี่ยนแปลงผังเมืองจะส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการภาคอุตสาหกรรม การลงทุนจากต่างชาติอาจลดลงเนื่องจากไม่คุ้มทุน และส่งผลต่อการขยายตัวของเศรษฐกิจของประเทศ ในภาพรวม
- ขอบเขตด้านเนื้อหาการวิจัยในครั้งนี้เป็นการประเมินกระบวนการจัดทำนโยบายสาธารณะใน 3 มิติ คือ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม โดยศึกษากระบวนการจัดทำแผนและการดำเนินงานตามแผนนั้นว่ามีช่องว่างมีข้อจำกัด และมีศักยภาพอย่างไร แต่การศึกษาในครั้งนี้นี้ยังไม่รวมถึงการศึกษาถึงสาเหตุหรือปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาในเชิงลึกมีเป็นอย่างไร อย่างไรก็ตาม ข้อเสนอนี้ที่มาจากกรณีวิเคราะห์สาเหตุของปัญหารวมทั้งปัจจัยที่เกี่ยวข้องจะเป็นประโยชน์ต่อการผลักดันการทำงานเพื่อเสริมสร้างธรรมนูญสิ่งแวดล้อมในอนาคต
- ควรผลักดันข้อเสนอแนะไปแก้ไขระดับนโยบาย แก้ไขกฎหมาย และขับเคลื่อนสร้างความเข้มแข็งทางการเมืองในภาคพลเมือง เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในการพัฒนาพื้นที่มาบตาพุด
- การทำโมเดลธรรมนูญสิ่งแวดล้อมเป็นแนวความคิดที่ดีเพื่อให้เรื่องธรรมนูญสิ่งแวดล้อมสามารถจับต้องได้ เช่น การจัดกิจกรรม กระบวนการ อาจคล้ายกับที่โรงงาน

อุตสาหกรรมกำลังทำเรื่อง CSR หรือ ISO 2006 จึงเป็นประโยชน์ต่อการประยุกต์ใช้ต่อไป อย่างไรก็ตาม ภาครัฐควรทดสอบโมเดลก่อนนำไปใช้จริง

4. ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับการประเมินกฎหมายทั่วไป

1) ควรจัดทำข้อเสนอแนะเรื่ององค์กรตุลาการให้เจาะลึกและชัดเจนมากขึ้น โดยเฉพาะใน 2 ประเด็นนี้

- ควรจัดตั้งศาลสิ่งแวดล้อม เพราะหากมีศาลสิ่งแวดล้อม การคัดเลือกผู้พิพากษานั้นจะได้ผู้พิพากษาที่เข้าใจแนวคิด (concept) ด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นเรื่องที่มีลักษณะพิเศษไม่เหมือนคดีอื่นๆ การรับฟังพยานหลักฐานคดีต่างๆ นั้น คดีทั่วไปพยานหลักฐานอาจจะชัดเจน แต่ผลพิษภัยจากมลพิษหรือผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอาจต้องใช้เวลาานกว่าจะเกิดขึ้น นอกจากนี้ การพิจารณาต่างๆ ควรมีวิธีพิจารณาเป็นการเฉพาะ ไม่จำเป็นต้องใช้วิธีพิจารณาตามประมวลกฎหมายแพ่งและอาญา
- ควรแก้ไขปัญหาขององค์กรตุลาการ โดยเฉพาะปัญหาคดีล้นศาลและความล่าช้าในการพิจารณาคดี เนื่องจากที่ผ่านมามีองค์กรตุลาการมีปัญหาหลายประการ เช่น คดีล้นศาลมากกว่าสามแสนคดีต่อปี บุคลากรและงบประมาณไม่เพียงพอ ส่งผลให้การดำเนินคดีล่าช้า แนวทางการแก้ไขประการหนึ่ง คือ การลดคดีขึ้นสู่ศาล เช่น การเปรียบเทียบคดี การยุติคำร้อง/เรื่องร้องเรียนที่คณะกรรมการพิจารณาคำร้องตามกฎหมายเฉพาะ เช่น กฎหมายโรงงานจะมีคณะกรรมการเปรียบเทียบคดี เป็นต้น

2) ความคิดเห็นต่อการตรากฎหมายว่าด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชน แบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

- ควรเร่ง ตรากฎหมายการมีส่วนร่วมของประชาชนขึ้น เนื่องจาก ในปัจจุบันความเข้าใจเรื่องนี้ระหว่างภาครัฐและภาคประชาชนไม่ตรงกัน ตามหลักการแล้วการมีส่วนร่วมแบ่งออกเป็น 6 ระดับ คือ 1. บอกให้รู้ 2. รับฟังความคิดเห็น 3. ร่วมพิจารณาโครงการ 4. ร่วมลงประชามติ (รัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2550 ระบุเรื่องนี้ไว้) 5. ร่วมติดตามตรวจสอบ 6. การให้อำนาจประชาชนดำเนินการเอง (เช่น โครงการ SML) จากประสบการณ์ที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่าประชาชนต้องการการมีส่วนร่วมในระดับที่ 4-6 แต่ภาครัฐอยากให้เป็นระดับ 1-3 เท่านั้น ดังนั้น จึงควรตรากฎหมายนี้ขึ้น โดยแต่ละเรื่องต้องกำหนดกติกาให้ชัดเจนว่ามีส่วนร่วมอะไร อย่างไร

- ไม่ควรตรากฎหมายขึ้นใหม่แต่ควรให้ความสำคัญกับการบังคับใช้กฎหมายที่มีอยู่แล้วอย่างเข้มงวดจริงจัง เพราะกฎหมายในเมืองไทยมีจำนวนมากและมีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548 ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการแล้ว ปัญหาที่แท้จริง คือ การบังคับใช้กฎหมายยังไม่เข้มงวดเท่าที่ควร ดังนั้นจึงควรให้ความสำคัญในเรื่องนี้มากกว่าการเขียนกฎหมายขึ้นใหม่นอกจากนี้ ควรเพิ่มมาตรการต่างๆ เพื่อสร้างแรงจูงใจในการบังคับใช้กฎหมายให้เข้มงวด ยกตัวอย่างเช่น พ.ร.บ. รักษาความสะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง เช่น ผู้พบเห็นการกระทำความผิดและแจ้งเจ้าพนักงานไปตรวจจับ ควรได้รับค่าจ้าง เป็นต้น อนึ่ง ตัวอย่างของคดีฟ้องร้องกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเรื่องไม่ประกาศเขตควบคุมมลพิษเป็นกรณีตัวอย่างหนึ่งของการบังคับใช้กฎหมาย
- 3) เอกสารเพิ่มเติมที่ 1 ร่างผลการประเมินธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม หน้า 13 เรื่องการจัดทำรายการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์ (EIA) นั้น ควรแก้ไขเป็นคำว่าการประเมินสิ่งแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์ (strategic environmental assessment; SEA) ซึ่งหมายถึง การดูศักยภาพและข้อจำกัด SEA นั้นจะพิจารณาทั้งด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความมั่นคงและเทคโนโลยี แล้วเราจึงจะตัดสินใจ
  - 4) ควรศึกษาพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 และให้ข้อเสนอแนะต่อกฎหมายนี้เพิ่มเติม
  - 5) ผลศึกษาของกฎหมายทั่วไป จะเห็นได้ว่า รัฐธรรมนูญ 2550 บัญญัติถึงประเด็นสุขภาพไว้ แต่เมื่อพิจารณาถึงการทบทวนกฎหมายทั้งหมดในการศึกษากรณีนี้พบว่า ยังไม่ครอบคลุมถึงกฎหมายด้านสุขภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือ พ.ร.บ. สุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 มีสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติเป็นหน่วยงานเลขานุการ และมีกลไกตามกฎหมายนี้หลายเรื่องที่เกี่ยวข้องการดูแลสุขภาพของประชาชน เช่น สมัชชาสุขภาพและอื่นๆ (ชาวบ้านมาบตาพุดใช้สิทธิตามมาตรา 11 เพื่อร้องขอให้มีการประเมินและมีสิทธิร่วมในกระบวนการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพจากนโยบายสาธารณะ) ดังนั้น จึงควรพิจารณาศึกษากฎหมายนี้เพิ่มเติม พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะในประเด็นนี้ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

รายงานสรุปผลการประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาและนักวิจัย

5. การประเมินแผนปฏิบัติการลดและขจัดมลพิษในพื้นที่จังหวัดระยอง พ.ศ. 2550-2554

- ควรหาข้อมูลอ้างอิงจากหน่วยงานอื่นเพิ่มเติม (เช่น กรมควบคุมมลพิษ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล) นอกเหนือจากการอ้างอิงข้อมูลของ ดร. อาภา เพียงคนเดียว เพื่อลดปัญหาอคติในการวิจัยและสร้างความชอบธรรมกับทุกฝ่าย
- ควรเสนอแนะช่องทางความร่วมมือให้หลากหลายรูปแบบและครอบคลุมทุกระดับของการมีส่วนร่วม และควรเสนอให้ชัดเจนว่า นอกเหนือจากระบบตัวแทนแล้วช่องทางความร่วมมือควรเป็นอย่างไรบ้าง
- ควรเสนอเรื่องการประเมินสิ่งแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์ หรือ SEA ไว้ในข้อเสนอแนะ
- ควรส่งเสริมสนับสนุนให้เทศบาลตำบลมาตาพุด เทศบาลตำบลบ้านฉาง และองค์การบริหารส่วนตำบลใกล้เคียง ออกเทศบัญญัติเรื่องมาตรฐานคุณภาพอากาศ คุณภาพน้ำผิวดิน คุณภาพน้ำบาดาล ฯลฯ และกำหนดประเภทของนิคมอุตสาหกรรม/โรงงานอุตสาหกรรมเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษที่จะต้องถูกควบคุมการปล่อยน้ำเสีย การปล่อยมลพิษทางอากาศ และการกำจัดขยะและของเสียอันตรายออกสู่สิ่งแวดล้อม
- ควรเสนอให้รัฐบาลให้ความสำคัญกับปัญหาสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่โดยรอบนิคมอุตสาหกรรม
- ควรสัมมนาทางจังหวัดระยองหรือคณะกรรมการพหุภาคีฯ เพิ่มเติม เพราะเป็นคณะกรรมการที่มีบทบาทหน้าที่โดยตรงในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ระดับพื้นที่
- เนื้อหาส่วนบทนำควรเพิ่มเติมผลการดำเนินงาน (output) ตามแผนปฏิบัติการลดและขจัดมลพิษว่าได้ผลเป็นอย่างไร เพื่อให้เห็นภาพรวมการดำเนินงานในทุกแง่มุมทั้งบวกและลบ เช่น การลด VOCs, ความร่วมมือของโรงงานอุตสาหกรรม และการทำงานเชิงบูรณาการระหว่างหน่วยงานทุกกระทรวง เป็นต้น
- ควรกล่าวถึงปัญหาระบบข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพ พร้อมข้อเสนอแนะ โดยเสนอให้ลงทุนด้านสุขภาพอย่างเป็นระบบในพื้นที่มาตาพุดเป็นกรณีพิเศษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเป้าหมายที่เป็นประชาชนในชุมชน เนื่องจาก ที่ผ่านมา ประชาชนโดยเฉพาะที่อยู่ในชุมชนยังไม่มีข้อมูลสุขภาพที่เป็นระบบที่ดีเพียงพอ แตกต่างจากข้อมูลของแรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมที่มีพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงานที่กำหนด ให้นายจ้างต้องตรวจสุขภาพแรงงาน ทำให้มีข้อมูลที่เป็นระบบสมบูรณ์
- ควรมีบทลงโทษสำหรับการไม่ปฏิบัติตามแผนลดและขจัดมลพิษฯ
- ควรอธิบายเพิ่มเติมเรื่องการเก็บตัวอย่างแบบสอบถามว่ามีวิธีการเก็บอย่างไร และผลการจัดเก็บได้ตามแผนที่วางไว้หรือไม่อย่างไร ผลเป็นอย่างไร

6. ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับการประเมินผังเมืองรวมบริเวณอุตสาหกรรมหลักและชุมชน จังหวัดระยอง พ.ศ. 2546 แก้ไข พ.ศ. 2548 และ พ.ศ. 2549

- ควรพิจารณาความเป็นไปได้ในการนำการประเมินสิ่งแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์ หรือ SEA และ “การลงประชามติ” มาใช้ในการวางและจัดทำผังเมือง เพื่อความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2250 มาตรา 57 วรรคสอง ที่ระบุไว้ว่า “...การวางแผนพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ การวางผังเมือง การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ที่ดิน และการออกกฎที่อาจมีผลกระทบต่อส่วนได้เสียสำคัญของประชาชน ให้รัฐจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่างทั่วถึงก่อนดำเนินการ” ทั้งนี้เนื่องจาก การรับฟังความคิดเห็นอย่างน้อยหนึ่งครั้งตาม พ.ร.บ. การผังเมือง พ.ศ. 2518 นั้น ยังไม่เพียงพอ
- ควรเพิ่มเติมเหตุผลที่แท้จริงของการเปลี่ยนแปลงผังเมือง เพราะในร่างรายงานการประเมินธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมยังไม่สะท้อนให้เห็นเท่าที่ควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องนโยบายการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่มาบตาพุด
- ควรสรุปให้ชัดเจนว่ากระบวนการที่เป็นปัญหามันเกิดขึ้นจากอะไร เช่น นโยบาย กฎเกณฑ์ บุคลากร งบประมาณ เวลา และอื่นๆ แล้วเสนอทางออกที่ชัดเจน
- การกำหนดมาตรการทางภาษีและกฎหมายว่าด้วยการถ่ายโอนสิทธิการพัฒนา (transferable development right, TDR) ไม่ใช่อำนาจหน้าที่ของกรมโยธาธิการและผังเมืองโดยตรง แต่เป็นเรื่องเชิงนโยบายและเกี่ยวข้องกับบทบาทของหน่วยงานอื่น ควรเสนอแนะในประเด็นนี้ เพื่อให้การพัฒนากฎหมายและมาตรการสร้างความชอบธรรมในการบังคับใช้กฎหมายผังเมืองประสบความสำเร็จ
- กรมโยธาธิการและผังเมืองให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามกฎหมาย ข้อมูลข่าวสาร และกฎระเบียบของกรม
- ประชาชนไม่ให้ความสำคัญกับการผังเมืองมีหลายสาเหตุ เช่น คิดว่าตนไม่ได้รับผลกระทบและความจำเป็นในการทำมาหากินอาจทำให้ชาวบ้านไม่สนใจข้อมูล ต่างกับภาคเอกชนที่สนใจในเรื่องนี้เพราะการรับรู้และเข้าใจเรื่องผังเมืองเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการประกอบกิจการ
- การแจ้งเรื่องการจัดประชุมประชาชนไปยังประชาชนทุกหลังคาเรือนในเขตวางผังเมืองมีข้อจำกัดเรื่องการหาสถานที่ประชุม เพราะในพื้นที่วางผังเมืองบางแห่งมีประชาชนเป็นจำนวนมากเป็นแสนคน คิดว่าประชาชนรับทราบข้อมูลข่าวสาร เพราะวิธีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ที่ใช้น่าจะเพียงพอแล้วสำหรับการเผยแพร่ข้อมูล ทั้งการเผยแพร่ทางหนังสือพิมพ์และวิทยุ

รายงานสรุปผลการประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาและนักวิจัย

- ควรเปิดช่องทางให้สามารถท้วงติงหรืออุทธรณ์ และในการทำหน้าที่ (จดหมาย) ตอบผู้ร้องของคณะกรรมการผังเมืองในกรณีที่ไม่เห็นด้วยกับผลการพิจารณาคำร้องควรอธิบายเหตุผลประกอบในเชิงวิชาการอย่างชัดเจน ไม่ควรอ้างถึงว่าเป็นเรื่องของการพัฒนาในเชิงนโยบาย เพราะเป็นการตอบที่ไม่ตรงกับคำถามของผู้ร้อง
  - เงื่อนไขเวลาการมีส่วนร่วมของการประชุมประชาชน ไม่ควรจำกัดเวลา ว่าอย่างน้อย 1 ครั้ง จำนวนครั้งควรขึ้นอยู่กับการตกลงร่วมกันของประชาชนในพื้นที่วางผัง
  - ผังเมืองเป็นนโยบายสาธารณะที่เป็นการใช้อำนาจทางการปกครอง การให้เหตุผลประกอบ การพิจารณาต่อการพิจารณาร่างผังเมืองหรือการแก้ไขผังเมืองของคณะกรรมการผังเมือง จึงควรมีคำวินิจฉัยหรือเหตุผลของกรรมการแต่ละท่านบันทึกไว้ด้วย เพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อการพิจารณาวินิจฉัย
  - การให้เหตุผลประกอบการพิจารณาของกรรมการผังเมือง เช่น การอ้างถึงนโยบาย จะนำไปสู่การเป็นบรรทัดฐานในการเทียบเคียงเพื่ออ้างเช่นนี้ในกรณีอื่นหรือไม่ ชาวบ้านสามารถฟ้องร้องในกรณีนี้ได้หรือไม่
  - ควรเสนอแนะต่อองค์กรท้องถิ่นในพื้นที่วางผังเมืองเพิ่มเติมว่าท้องถิ่นควรมีบทบาทดำเนินการในเรื่องผังเมืองอย่างไร เพราะปัจจุบันผังเมืองมาตาพุดได้กระจายอำนาจให้ท้องถิ่นคือ เทศบาลเมืองมาตาพุด ดำเนินการแล้ว
7. ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับการประเมินแผนแม่บทอุตสาหกรรมปิโตรเคมีระยะที่ 3 พ.ศ. 2547-2561
- หมวดการมีส่วนร่วม หน้า 41 ย่อหน้าแรก ควรพิจารณาเรื่องการเสนอทางเลือกในการตัดสินใจและมีการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพแต่ละทางเลือกว่ามีหรือไม่อย่างไร นักวิจัยพิจารณาจากอะไรควรให้เหตุผลประกอบ และในย่อหน้าเดียวกันระบุว่าควรมีการกำหนดในพื้นที่ทางเลือกควบคู่กับการวิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ ควรทบทวนการเขียนผลการประเมินอีกครั้ง เพราะการเขียนเรื่องทางเลือกควรระบุว่า หากไม่มีการพัฒนาจะมีผลเป็นอย่างไรบ้าง ถ้าพัฒนาตามทางเลือกนี้แล้วจะมีผลเป็นอย่างไรบ้าง
  - การประเมินแผนแม่บทอุตสาหกรรมปิโตรเคมีระยะที่ 3 ควรพิจารณาในภาพรวมเนื่องจากแผนนี้เป็นแผนยุทธศาสตร์ไม่ใช่แผนปฏิบัติการ เป็นแผนที่กำหนดทิศทางการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศไทย จึงควรพิจารณาทั้งในแง่มุมมองด้านเศรษฐกิจถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการพัฒนาอุตสาหกรรมปิโตรเคมีควบคู่ไปกับการตั้งข้อสังเกตด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม

- การวิเคราะห์ปัญหาสิ่งแวดล้อมในมาบตาพุด ไม่สามารถสรุปว่าเป็นปัญหาเรื่องธรรมาภิบาลได้ทั้งหมด การสรุปเช่นนี้อาจไม่ถูกต้อง เพราะปัญหาอาจเกิดขึ้นจากการจัดการสิ่งแวดล้อม
  - ข้อเสนอแนะที่ระบุว่าควรมีการชดเชยผู้ที่ได้รับความเดือดร้อน ตัวเลขต่างๆ ที่ระบุไว้ควรมีหลักเกณฑ์การกำหนดให้ชัดเจนและมีความเป็นไปได้ เช่น การศึกษาเพื่อกำหนดพื้นที่กันชน เรื่องของกำไรที่บริษัทได้จะต้องไปสู่อุณหภูมิ 5 เปอร์เซ็นต์ทุกปี
  - การประเมินในหลายประเด็นกล่าวถึงรัฐธรรมนูญ ฉบับปี 2550 และมีบ่อยครั้งที่กล่าวถึงสิ่งที่ได้ทำมานั้นไม่เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ ฉบับปี 2550 ซึ่งเป็นคนละช่วงเวลากับที่จัดทำแผนแม่บท
  - ควรพิจารณาให้ข้อเสนอแนะเรื่อง “ระบบตัวแทน” เข้าร่วมกระบวนการวางแผนหรือการตัดสินใจต่างๆ ว่าควรเป็นอย่างไร
  - ควรเพิ่มเติมมิติด้านสุขภาพลงในแผนแม่บทอุตสาหกรรมปิโตรเคมีระยะที่ 3 การดำเนินการในครั้งต่อไปควรพิจารณาในประเด็นนี้
  - ข้อเสนอแนะของผู้เข้าร่วมสัมมนา มีระบุไว้ในภาคผนวกของการศึกษาเรื่องสิ่งแวดล้อม เพราะเป็นแผนยุทธศาสตร์ ไม่ใช่แผนปฏิบัติการ
  - การเขียนข้อเสนอแนะในหมวดการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเป็นเพียงการสรุปสถานภาพ ควรเขียนให้ชัดเจนมากขึ้น
  - ควรพิจารณาเรื่องกลไกในการปรับปรุงแผนแม่บทว่ามีหรือไม่ อย่างไร รวมถึงพิจารณาระยะเวลาในการทบทวนและประเมินผลแผนแม่บทว่ามีหรือไม่ อย่างไร เนื่องจากระยะเวลาการปฏิบัติการตามที่แผนแม่บทฯ กำหนดไว้ คือ ระยะเวลา 14 ปี (พ.ศ. 2547-2561) ซึ่งเป็นระยะเวลาค่อนข้างนานมาก
  - ควรพิจารณาเรื่องการนำชุดตัวชี้วัดธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมนี้ไปประเมินแผนแม่บทอุตสาหกรรมปิโตรเคมีระยะที่ 1 และ ระยะที่ 2 เพิ่มเติม รวมทั้งเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน
8. ข้อเสนอแนะในเรื่องการดำเนินงานต่อไปหลังเสร็จสิ้นโครงการ (ระยะที่ 1)
- ควรนำข้อเสนอจากการศึกษาไปเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
  - ควรเสนอผลการศึกษาต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ซึ่งมีกลไกเชิงนโยบายในการผลักดันเข้าสู่คณะรัฐมนตรีเพื่อแก้ไขปัญหาเชิงนโยบาย
- .....

ปิดประชุมเวลา 17:30 น.

นางสาววรารกร น้อยพันธ์
นางสาววรรรณ ชัยไพฑูรย์
นายธนภัทร สุขเกษม
บันทึกรายงานสรุปผลการประชุม

ดร. สมฤดี นิโครวัฒน์ยิ่งยง
ตรวจรายงานสรุปผลการประชุม

ד חכמת אמת

ภาคผนวก ง

รายงานสรุปผลการสัมมนานำเสนอผลการศึกษา

เรื่อง “ธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมมาตาพุด...จากปัญหาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน”

ในโครงการธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม มาตาพุด

วันอังคารที่ 3 มีนาคม 2552 เวลา 8.00–13.00 น. ณ โรงแรมโกลเด้น ซิตี้ ระยอง

จัดโดย สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย สถาบันพระปกเกล้า มูลนิธิเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

โครงการยุทธศาสตร์นโยบายฐานทรัพยากร ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สภาพนายความ และสมาคมสิทธิเสรีภาพของประชาชน

สนับสนุนโดย กองทุนบริการสังคม สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย

ผู้เข้าร่วมสัมมนา

ผู้เข้าร่วมสัมมนามีจำนวนรวมทั้งหมด 238 คน แบ่งเป็นผู้แทนจากภาคส่วนต่างๆ ดังนี้

กรรมการที่ปรึกษาโครงการ	จำนวน	12	คน
ผู้ทรงคุณวุฒิ	จำนวน	1	คน
องค์กร/หน่วยงานภาครัฐส่วนกลาง	จำนวน	30	คน
หน่วยงานภาครัฐส่วนภูมิภาค	จำนวน	24	คน
หน่วยงานภาครัฐส่วนท้องถิ่น	จำนวน	25	คน
ภาคธุรกิจเอกชน/โรงงานอุตสาหกรรม	จำนวน	21	คน
องค์กรพัฒนาเอกชน	จำนวน	14	คน
สถาบันการศึกษา	จำนวน	19	คน
ชุมชนและประชาชน	จำนวน	51	คน
สื่อมวลชน	จำนวน	27	คน
คณะนักวิจัยโครงการ	จำนวน	14	คน

สรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากสัมมนา

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากสัมมนาสามารถสรุปเป็นประเด็นต่างๆ ได้ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในภาพรวมของผลการศึกษา

- การจัดทำข้อเสนอจากการวิจัยควรแบ่งเป็นข้อเสนอระยะสั้นและระยะยาว โดยข้อเสนอระยะสั้น เน้นการแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่มาบตาพุดที่เป็นปัญหาเร่งด่วน เฉพาะหน้า ส่วนในระยะยาว เป็นการแก้ไขกลไกเชิงนโยบายและการแก้ไขกฎหมาย
- ประเด็นสำคัญที่ควรเร่งสร้างเพื่อการพัฒนามาบตาพุดอย่างยั่งยืน คือ การสร้างความไว้วางใจกันและการประสานความร่วมมือกันในการร่วมจัดการปัญหาระหว่างหน่วยงานทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง
- การสร้างสรรค์การดำเนินงานอย่างมีธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่ควรเกิดขึ้นกับทุกภาคส่วน ไม่ใช่เฉพาะหน่วยงานภาครัฐเท่านั้น หากแต่ควรเกิดขึ้นกับทั้งภาคธุรกิจเอกชน/อุตสาหกรรม องค์กรพัฒนาเอกชน นักวิชาการ ชุมชนและประชาชน หากทุกภาคส่วนดำเนินงานอย่างมีธรรมาภิบาลจะเอื้อให้เกิดการพัฒนาพื้นที่มาบตาพุดอย่างยั่งยืนได้
- การนำเสนอผลงานวิจัยค่อนข้างเน้นเนื้อหาเรื่องผังเมืองมาบตาพุดมากเกินไป จึงควรขยายขอบเขตให้ครอบคลุมเรื่องธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมมาบตาพุดในภาพรวมของโครงการทั้งหมดให้มากขึ้น
- งานวิจัยชิ้นนี้มีความเป็นกลาง แสดงให้เห็นว่าสถาบันสิ่งแวดล้อมไทยและองค์กรภาคี มีความจริงใจในการร่วมแก้ไขปัญหามาบตาพุด จึงควรดำเนินงานต่อเนื่องต่อไป เพื่อผลักดันให้มีการดำเนินงานอย่างมีธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรมในพื้นที่มาบตาพุด

2. ข้อเสนอแนะต่อการประเมินกฎหมายทั่วไป

- ข้อเสนอของโครงการธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมมาบตาพุดเน้นเรื่องการแก้ไขกฎหมายหรือกลไกเชิงนโยบาย (เช่น ศาลสิ่งแวดล้อม หรือการประเมินสิ่งแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์) ค่อนข้างมาก แต่จากข้อเท็จจริงในปัจจุบันนั้น จะเห็นได้ว่า กลไกหรือกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบัน เป็นเรื่องที่เป็นปัญหายาวนาน แก้ไขได้ยาก ใช้เวลานาน จึงเป็นเรื่องที่ค่อนข้างใกล้เคียงตัวสำหรับการจัดการปัญหาในระดับพื้นที่มาบตาพุด และเป็นหน้าที่ของรัฐสภาในการดำเนินงานเรื่องนี้ ดังนั้น ข้อเสนอจากการศึกษาควรมุ่งเน้นการสร้างธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมในระดับพื้นที่มาบตาพุดให้มากขึ้น โดยการจัดทำข้อเสนออย่างเป็นรูปธรรมว่าหน่วยงานภาครัฐควรดำเนินการอย่างไรในพื้นที่ และแนวทางการสร้างธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมโดยภาคประชาชนเองควรดำเนินการอย่างไร อย่างไรก็ตาม การผลักดันให้มีการแก้ไขกฎหมายยังเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างมาก จึงควรดำเนินการไปพร้อมกันกับการขับเคลื่อนเพื่อสร้างธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมในระดับพื้นที่

3. ข้อเสนอแนะต่อการประเมินผังเมืองรวมบริเวณอุตสาหกรรมหลักและชุมชนจังหวัดระยอง พ.ศ. 2546 แก่ไข พ.ศ. 2548 และ พ.ศ. 2549 หรือ ผังเมืองรวมมาบตาพุด
- ควรสร้างกลไกให้ประชาชนและทุกภาคส่วนในพื้นที่ที่มีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวมมาบตาพุดร่วมกัน ทั้งการกำหนดทิศทาง เป้าหมายการพัฒนาเมือง และการกำหนดแนวทางการมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองที่เป็นที่ยอมรับร่วมกัน
  - ควรวางผังเมืองรวมมาบตาพุดโดยคำนึงถึงการพัฒนาพื้นที่ทั้งระบบ ไม่ใช่เฉพาะแต่การกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินเพียงด้านเดียว แต่ควรคำนึงถึงการพัฒนาให้มาบตาพุดเป็นเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน โดยควรเพิ่มเติมประเด็นต่างๆ ลงในการวางผังเมืองอย่างเป็นระบบ เช่น การจัดการปัญหาการจราจร การจัดการน้ำเสีย การจัดการขยะ การกำหนดให้โรงงานอุตสาหกรรมจัดโซนพื้นที่สีเขียว และการกำหนดพื้นที่แนวกันชนไว้ในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรม เป็นต้น
  - ควรจัดตั้งศูนย์ประสานงานด้านผังเมืองในรูปแบบที่เรียกว่า “คลินิกผังเมือง” โดยมีเจ้าหน้าที่ร่วมให้รายละเอียดข้อมูลผังเมือง สร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องผังเมืองกับประชาชน และไม่ควรเป็นในรูปแบบของการประชาสัมพันธ์ตามกรอบกฎหมายที่กำหนดเท่านั้น
  - ควรทบทวนผังเมืองรวมมาบตาพุดฉบับเดิมในประเด็นเรื่องการใช้ประโยชน์ที่ดิน “ประเภทอุตสาหกรรมและคลังสินค้า” หรือ “พื้นที่สีม่วง” ที่มีการประกาศพื้นที่ทับซ้อนกับเขตพื้นที่ป่าไม้ และชุมชนในพื้นที่มาบตาพุด และควรกำหนดพื้นที่กันชนระหว่างพื้นที่ชุมชนกับพื้นที่อุตสาหกรรม
  - ควรสร้างความเข้าใจร่วมกันเรื่องมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังเมือง และสร้างการมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวมมาบตาพุดโดยร่วมมือกับคณะที่ปรึกษาผังเมืองรวมและคณะทำงานวางและจัดทำผังเมืองรวมฉบับใหม่ที่มีอยู่
  - การอุทธรณ์การออกกฎกระทรวงผังเมืองรวมอาจทำให้การประกาศใช้ผังเมืองรวมในพื้นที่ล่าช้า จึงควรกำหนดมาตรการจัดการในประเด็นนี้ให้เหมาะสม
  - การวางผังเมืองรวมควรคำนึงข้อจำกัดเรื่อง “ทรัพยากรน้ำ” เนื่องจาก พื้นที่จังหวัดระยองเป็นพื้นที่หนึ่งที่เคยประสบปัญหาความขัดแย้งอย่างรุนแรงในการใช้ทรัพยากรน้ำระหว่างภาคเกษตรกรรมกับภาคอุตสาหกรรม ดังนั้น การวางผังเมืองรวมมาบตาพุดฉบับใหม่จึงควรคำนึงถึงเรื่อง “ทรัพยากรน้ำ” ด้วย เพราะเป็นข้อจำกัดที่สำคัญมาก
  - ปัจจุบันกรมโยธาธิการและผังเมืองให้ความสำคัญกับการวางผังชุมชนมากขึ้น ดังนั้น การวางผังเมืองรวมมาบตาพุด จึงควรพิจารณาภาพรวมของการพัฒนาชุมชนทุกด้านรวมทั้งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนด้วย

- การปรับปรุง (ร่าง) พระราชบัญญัติการผังเมืองฉบับใหม่ ควรพิจารณาในประเด็น เรื่องการเพิ่มสัดส่วนขององค์กรส่วนปกครองท้องถิ่นและภาคประชาสังคม ในคณะกรรมการผังเมือง
  - การดำเนินงานของคณะกรรมการผังเมืองควรมีหลักการดำเนินงานอย่างโปร่งใส โดยควรบันทึกการให้เหตุผลประกอบการวินิจฉัย ยกตัวอย่างเช่น กรณีของพื้นที่อำเภอบ้านฉาง ที่มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขมติของคณะกรรมการผังเมืองจากเดิม (ผังเมืองรวมมาบตาพุด ฉบับปี 2546) ที่ไม่ให้สร้างอุตสาหกรรมปิโตรเคมีขั้นต้นให้สามารถสร้างอุตสาหกรรมปิโตรเคมีขั้นต้นได้ (ผังเมืองรวมมาบตาพุด ฉบับแก้ไขปี 2549) และนอกจากให้เหตุผลประกอบแล้ว ควรเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนในพื้นที่ทราบข้อมูลข่าวสารด้านผังเมือง กันอย่างแพร่หลายมากขึ้น
  - สถาบันสิ่งแวดล้อมไทยและเครือข่ายภาคีควรมีส่วนร่วมในการผลักดันให้เกิดการปรับปรุง ผังเมืองรวมมาบตาพุดอย่างรวดเร็ว ต่อเนื่อง และมีธรรมาภิบาล
  - เขตพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมอาร์ไอแอล เป็นพื้นที่ที่อยู่ระหว่างการวางผังเมือง จากการติดตาม การดำเนินงานในปัจจุบัน พบว่า ยังไม่มีความคืบหน้าเท่าที่ควร ดังนั้น จึงมีความคาดหวังจาก สถาบันสิ่งแวดล้อมไทยและองค์กรภาคีจะช่วยติดตามการดำเนินงานในเรื่องนี้อย่างต่อเนื่อง ต่อไป
  - ควรพิจารณากำหนดมาตรการป้องกันปัญหาการก่อสร้างอย่างไร้ทิศทางในระหว่างที่ผังเมือง รวมมาบตาพุดหมดอายุ เช่น การพิจารณาแก้ไขระเบียบการต่ออายุของผังเมืองให้แล้วเสร็จ ภายในระยะเวลาอันรวดเร็ว เช่น 1 ปี เนื่องจากปัจจุบันแผนการดำเนินงานวางผังเมืองยังไม่ มีความชัดเจนว่าจะดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาเท่าไร
4. ข้อเสนอแนะต่อการประเมินแผนแม่บทอุตสาหกรรมปิโตรเคมีระยะที่ 3 พ.ศ. 2547-2561
- สนับสนุนให้ทบทุนแผนแม่บทอุตสาหกรรมปิโตรเคมีระยะที่ 3 ให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และสนับสนุนให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการพหุภาคีเพื่อบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่มาจาก ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง
5. ข้อเสนอแนะต่อการประเมินแผนปฏิบัติการลดและขจัดมลพิษในพื้นที่จังหวัดระยอง พ.ศ. 2550-2554
- ควรประเมินผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการฯ อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และเปิด โอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่

- ควรเพิ่มเติมเป้าหมายของแผนปฏิบัติการฯ ในเรื่องการเสริมสร้างขีดความสามารถของประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเด็นต่างๆ เช่น ผังเมือง, กฎหมาย, EIA, SEA และ ธรรมนูญสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

6. ข้อเสนอแนะประเด็นอื่นๆ

- บ้ายแสดงคุณภาพอากาศของโครงการธรรมนูญสิ่งแวดล้อม จัดทำโดย การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย นักวิจัยได้แสดงให้เห็นในที่ประชุมว่าบ้ายแสดงคุณภาพอากาศบริเวณชุมชนหนองแพบน้ำ้น แสดงข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง โดยแสดงว่าระดับฝุ่นอยู่ในมาตรฐาน ทั้งๆ ที่ระดับฝุ่นในขณะนั้นนักวิจัยและนักข่าวไปเยี่ยมพื้นที่ชุมชน มีระดับเกินมาตรฐานแน่นอน ผู้เข้าร่วมประชุมได้แสดงความเห็นดังนี้
  - บ้ายแสดงคุณภาพอากาศในพื้นที่มาบตาพุด เช่น บริเวณชุมชนหนองแพบน้ำ้น เป็นตัวอย่างที่ดีของการสื่อสารกับประชาชน บ้ายนี้แสดงผลการตรวจวัดคุณภาพอากาศอย่างถูกต้องจากสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศ ด้วยเครื่องมือที่มีมาตรฐานและมีการเชื่อมโยงข้อมูลผลการตรวจวัดมายังบ้ายนี้ และประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำบ้ายนี้ด้วย อย่างไรก็ดี บ้ายแสดงคุณภาพอากาศเหล่านี้เป็นบ้ายที่กำลังอยู่ในระหว่างการส่งมอบงานกับการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ปัจจุบันเครื่องมือ (บ้าย) นี้ จึงยังไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร เนื่องจากกำลังมีการเปลี่ยนอุปกรณ์สำคัญของบ้าย
  - หากจะพัฒนาการสื่อสารกับประชาชนให้ดียิ่งขึ้น ในกรณีบ้ายแสดงคุณภาพอากาศนั้น ควรสร้างข้อตกลงร่วมกันกับประชาชนในเรื่องกระบวนการจัดทำข้อมูลและที่มาของข้อมูลที่แสดงในบ้ายแสดงคุณภาพอากาศ เพื่อสร้างการยอมรับและเชื่อถือในข้อมูลที่แสดงในบ้ายมากยิ่งขึ้น และควรเพิ่มเติมการติดตั้งบ้ายตรวจวัดคุณภาพอากาศในสถานที่สาธารณะมากยิ่งขึ้น เช่น หน้าโรงงานอุตสาหกรรม แหล่งชุมชน และริมถนนสุขุมวิท เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบสถานการณ์มลพิษในพื้นที่นิคมมาบตาพุดมากขึ้น
- การประเมินสิ่งแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์ (strategic environmental assessment, SEA)
  - การประเมินสิ่งแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์ควรประเมินทั้งในระดับพื้นที่ และในระดับภาพรวมของพื้นที่ภาคตะวันออกทั้งหมด แล้วใช้หลักธรรมนูญมาประยุกต์ใช้ในการจัดการปัญหา เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้น

- ควรสร้างความรู้ความเข้าใจกับประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ให้เข้าใจความหมายและหลักการของการประเมินผลกระทบเชิงยุทธศาสตร์ เพื่อให้เข้าใจแนวทาง หรือหลักการดำเนินการที่ถูกต้อง
- การวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (environmental impact assessment, EIA)
  - ควรกำหนดให้การประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ (health impact assessment, HIA) เป็นส่วนหนึ่งในการทำ EIA
  - ควรกำหนดบทลงโทษที่ชัดเจนสำหรับหน่วยงานภาครัฐที่มีอำนาจหน้าที่อนุมัติรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) และหน่วยงานภาครัฐที่มีอำนาจหน้าที่ออกใบอนุญาตให้ก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรม หากโรงงานอุตสาหกรรมปล่อยมลพิษเกินค่ามาตรฐานที่กฎหมายบัญญัติไว้ เพื่อให้กฎหมายมีความชัดเจน และหน่วยงานผู้อนุญาตมีความระมัดระวังและติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของโรงงานอุตสาหกรรมต่างๆ อย่างเข้มงวดมากขึ้น
  - ควรกำหนดอายุหรือกำหนดให้ทบทุนการจัดทำรายงาน EIA เป็นระยะๆ อย่างสม่ำเสมอ เช่น ทุก 3 ปี หรือ 5 ปี เนื่องจากที่ผ่านมา การทำรายงาน EIA จะกระทำเมื่อสร้างโรงงานใหม่หรือต้องการขยายโรงงานเดิมเท่านั้น การกำหนดอายุหรือทบทุนรายงาน EIA เป็นระยะๆ จะช่วยทำให้การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมมีความสอดคล้องกับสถานการณ์แวดล้อมปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมยังมีการพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ๆ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี ยกตัวอย่างเช่น กรณีพื้นที่มาบตาพุด หากมีการทบทุนหรือกำหนดอายุรายงาน EIA จะทำให้ทราบถึงผลกระทบของโครงการต่อคุณภาพอากาศ และสุขภาพอนามัยของประชาชน
  - ที่ผ่านมา การจัดทำรายงาน EIA ดำเนินการศึกษาเฉพาะในช่วงก่อนการก่อสร้างเท่านั้น แต่ยังไม่มีการกำหนดให้จัดทำ EIA เมื่อโครงการดำเนินงานเสร็จสิ้นและในขั้นการรื้อถอนโครงการด้วยว่ามีผลกระทบสิ่งแวดล้อมอย่างไร เช่น แทนชุดเจาะน้ำมันหรือก๊าซธรรมชาติ เหมือนแร่ เป็นต้น นอกจากนี้การขยายเขตพื้นที่อุตสาหกรรมควรพิจารณาถึงสถานที่กำจัดของเสียอุตสาหกรรมด้วยว่ามีเพียงพอหรือไม่ โดยพื้นที่กำจัดของเสียอุตสาหกรรมควรเพิ่มขึ้นตามการสร้างขยายโรงงานด้วย

- ควรติดตามตรวจสอบการดำเนินงานตามมาตรการติดตามผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่กำหนดไว้ในรายงาน EIA อย่างเข้มงวด
- ข้อเสนอเชิงนโยบายต่อรัฐบาลและหน่วยงานรัฐ
  - ควรเร่งดำเนินการประเมินขีดความสามารถในการรองรับมลพิษของพื้นที่ เนื่องจากเมื่อปี 2541 คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติได้มีมติให้ดำเนินการเรื่องนี้ แต่การศึกษานี้ยังไม่แล้วเสร็จจนถึงปัจจุบัน
  - ที่ผ่านมา รัฐบาลมีนโยบายการส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่มาบตาพุด โดยการลดภาษีสำหรับภาคอุตสาหกรรม เช่น การลดภาษีการนำเข้าเครื่องจักรอุตสาหกรรม การลดการเก็บภาษีรายได้ ล้วนเป็นนโยบายที่ส่งผลให้ภาคธุรกิจได้รับประโยชน์ ดังนั้น จึงควรกำหนดนโยบายให้ประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเช่นกัน เช่น การจ่ายภาษีที่ระยง การปรับปรุงถนนในเขตนิคมอุตสาหกรรมที่ยังไม่ได้มาตรฐาน การส่งเสริมนโยบายในด้านสังคม เช่น การรักษาพยาบาลฟรี การศึกษาฟรี การดูแลผู้สูงอายุ การได้รับสิทธิพิเศษในการใช้น้ำและไฟฟ้าในราคาที่ถูกลง และการส่งเสริมการจ้างงานจากประชากรในพื้นที่จังหวัดระยองให้ทำงานในโรงงานในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมมากขึ้น เป็นต้น
  - รัฐบาลควรยึดหลักธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมในการจัดการแก้ไขปัญหาในพื้นที่มาบตาพุด เพราะประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตนิคมมาบตาพุดเห็นด้วยกับการสร้างธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมในการพัฒนาพื้นที่มาบตาพุด และอยากให้หน่วยงานภาครัฐและทุกภาคส่วนมีความจริงจังและร่วมมือกันในการร่วมแก้ไขปัญหาของประชาชน
- ข้อเสนอแนะเพื่อการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่มาบตาพุด ผู้เข้าร่วมสัมมนาได้เสนอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่มาบตาพุด เช่น คณะกรรมการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก หน่วยงานในสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย กรมโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดระยอง และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ควรพิจารณาแนวทางในการจัดการสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ดังต่อไปนี้
  - ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมในพื้นที่มาบตาพุดมากขึ้น เช่น การจัดการขยะด้วยการสร้างเตาเผาขยะแบบนิคม

อุตสาหกรรมบางปูซึ่งจัดการได้ทั้งขยะอุตสาหกรรมและขยะชุมชน การจัดการคุณภาพน้ำโดยทุกภาคส่วนต้องบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ

- ควรสนับสนุนการพัฒนาขีดความสามารถของเครือข่ายประชาชนที่เป็นอาสาสมัครเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อม เช่น เฝ้าระวังการลักลอบทิ้งกากอุตสาหกรรม เนื่องจากในขณะนี้ ประชาชนในพื้นที่ได้รวมกลุ่มกันเป็นเครือข่ายอาสาสมัครชาวบ้าน เพื่อตรวจตราเรื่องการลักลอบทิ้งขยะอุตสาหกรรม โดยเมื่อพบว่ามีกรลักลอบทิ้ง ชาวบ้านจะตรวจสอบข้อมูลย้อนกลับไปยังบริษัท/ผู้ว่าจ้างเพื่อให้รับผิดชอบปัญหาที่เกิดขึ้น
- ควรเตรียมการรองรับปัญหาอุบัติเหตุจากสารเคมีหรือสถานการณ์ฉุกเฉินอย่างทันท่วงที เช่น ปัญหาการรั่วไหลของก๊าซ ส่วนมากจะเป็นโรงเรียนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหานี้ เพราะทุกครั้งที่เกิดอุบัติเหตุขึ้น การแจ้งข่าวสารเรื่องนี้ไปยังโรงเรียนในพื้นที่จะล่าช้ามาก เช่น เหตุการณ์เกิดขึ้นในตอนเช้า 9 โมง แต่ได้รับข่าวสารประมาณเที่ยงวัน โดยได้รับข่าวสารจากผู้ปกครองที่มารับบุตรหลานที่ผ่านมา ไม่มีใครหรือหน่วยงานใดที่ให้ข้อมูลข่าวสารเรื่องนี้กับทางโรงเรียนเท่าที่ควร จะเห็นได้ว่าการสื่อสารเป็นสิ่งสำคัญที่ควรสื่อสารอย่างทั่วถึงและเป็นระบบ ควรชี้แจงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อป้องกันการแตกตื่นของประชากรในพื้นที่ และเตรียมรับมือกับสภาพเหตุการณ์ในขณะนั้น
- ควรก่อตั้ง call center เพื่อรับเรื่องร้องเรียนด้านสิ่งแวดล้อม เป็นศูนย์ที่ทำงานตลอด 24 ชั่วโมง และทำหน้าที่กระจายข่าวสารแก่ชาวบ้านในพื้นที่เกี่ยวกับปัญหาอุบัติเหตุหรือสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อให้สามารถการป้องกันทันเวลา
- ควรปรับปรุงการซ้อมแผนอพยพของหลายบริษัท/โรงงานอุตสาหกรรมให้สอดคล้องกับสถานที่จริง เพื่อให้การจำลองสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นให้มีความใกล้เคียงกับสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในพื้นที่จริงมากที่สุด
- ปัญหาการกัดเซาะพื้นที่ชายฝั่งทะเลบริเวณมาบตาพุด เกิดขึ้นจากหลายสาเหตุ เช่น การกัดเซาะจากคลื่นลมตามธรรมชาติ และการกระทำของมนุษย์ คือ การถมทะเล เหตุเหล่านี้ล้วนส่งผลให้พื้นที่ชายหาดที่เคยมีความสวยงามได้ถูกกัดเซาะไปเป็นจำนวนมาก ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรเร่งจัดการปัญหานี้
- ควรเร่งจัดการปัญหามลพิษทางน้ำ เช่น การปนเปื้อนของน้ำใต้ดิน เพราะส่งผลต่อการนำน้ำไปผลิตน้ำประปาที่ประชาชนใช้อุปโภคบริโภค ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชากรในพื้นที่ได้

เปิดการสัมมนา เวลา 12.00 น.

นางสาววรากร น้อยพันธ์
นางสาวกิตติวรรณ กิจปกรณ์สันติ
นางสาววรรณนิภา สุขสถิตย์
จัดทำรายงานสรุปผลการสัมมนา

ดร. สมฤดี นิโครวัฒน์ยิ่งยง
ตรวจรายงานสรุปผลการสัมมนา

הכנסת תרפ"ד

ภาคผนวก ฉ ภาพกิจกรรมโครงการ

การจัดแสดงข่าวเปิดตัวโครงการ
17 ก.ย. 50 ณ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม

การจัดอบรมเรื่องตัวชี้วัดธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม
21 ก.ย. 50 ณ สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย

บรรยายพิเศษเรื่องกฎหมายผังเมือง
26 ต.ค. 50 ณ สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย

บรรยายพิเศษเกี่ยวกับแผนแม่บทอุตสาหกรรมปิโตรเคมี
ระยะที่ 3 และแผนปฏิบัติการและจัดมลพิษ
7 ก.ย. 50 ณ สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย

การสำรวจพื้นที่
ฟังพระชนของประชาชนในพื้นที่โดยรวม
15 ส.ค. 50 ณ พื้นที่มาบตาพุด จ. ระยอง

คณะนักวิจัยเข้าพบ นายพลวัตร ชยานุวัชร (ผู้ว่าราชการจังหวัดระยอง)
วันที่ 30 ต.ค. 50 ณ ศูนย์ราชการ จ. ระยอง

การสัมภาษณ์ผู้นำ/เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
และผู้นำชุมชน ระหว่าง 25-27 พ.ย. 50

ธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม มาบตาพุด

การสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน และกลุ่มประชาชน
ในพื้นที่เทศบาลเมืองมาบตาพุด เดือน ต.ค. - ธ.ค. 50

การสัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวท้องถิ่นในพื้นที่ อ.บ้านฉาง
26 พ.ย. 50

การสังเกตการณ์การชุมนุมในพื้นที่ ต. บ้านฉาง 30 ต.ค. 50

นักข่าวเยี่ยมชมพื้นที่มาบตาพุด 2 มี.ค. 52

การประชุมผู้เชี่ยวชาญและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
10 ม.ค. และ 5-7 ก.พ. 51 ณ สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย

การจัดสัมมนานำเสนอผลการศึกษา 3 มี.ค. 52
ณ โรงแรมโกลเด้น ซิตี้ ระยอง

การประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาและคณะนักวิจัย
17 ต.ค. 50 และ 11 มี.ค. 51 ณ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม

